

Híd

evangélikus magazin

<http://misszio.lutheran.hu>

2008. II. szám
Ára: 300 Ft

Biblia és csillaghit?

**Agykontroll
vagy szívkontroll?**

Karma és reinkarnáció

fókuszban az ezotéria

Gondolatok egy címlap kapcsán

Magazinunk legutóbbi száma a kételkedés és a bizonyosság kérdésével foglalkozott.

Az újság címlapja többeket reagálásra késztetett.

Jelentős számú elismerés mellett néhányan kritizálták is a fényképet, annak tartalmát.

Valamiféle egyoldalú fundamentalizmust véltek felfedezni abban, hogy a Biblia egymagában súlyosabbnak mutatkozik a mér-

leg másik serpenyőjére helyezett könyvekkel (kommunikáció, filozófia, természetgyógyászat) szemben.

Örülök, hogy ennek kapcsán is jelezhetjük: evangéliumi, bibliás hitünk nincs ellentétben a teremtett világgal. Minden, ami Istentől való – pl. a gondolkodás, kommunikáció, természet –, normális, értelmes, szép és fontos. Igaz, szomorúan tapasztaljuk, hogy az Isten nélkül élő ember, emberiség, mennyire visszaél a teremtettségben kapott ajándékokkal.

A Biblia számunkra az a könyv, mely több és fontosabb bármilyen más írásnál, alkotásnál, mert benne fedezhetjük fel Isten Szentlelkének ihletését, üzenetét az élet eredetéről, értelméről és céljáról.

Úgy gondoljuk, hogy nem ez a három könyv, hanem a világ összes könyve sem tudná lenyomni, ellensúlyozni az igében található életet, igazságot.

• SZERKESZTŐSÉG

Tartalom

FÓKUSZBAN AZ EZOTÉRIA

- 3 Bevezető
- 4 Istenszédelgés
- 5 A játszma és a nap
- 6 Kislexikon
- 7 Biblia és csillaghit?
- 8 A jóga
- 11 Agykontroll vagy szívkontroll?
- 12 A természetgyógyászatról
- 14 Alternatív gyógymódok
- 16 Az elégetett fétisek
- 17 A New Age kilátásai
- 18 Karma és reinkarnáció
- 21 Veszélyes vizekre eveztem
- 22 Gondolkodjunk másokkal
- 23 Szabadulásom az okkultizmusból
- 24 A háttér
- 25 Egy alternatív megoldás
- 26 Aki meggyógyít, annak igaza van
- 27 Könyvajánló
- 28 Pogány invázió

ÉLŐ VÍZ

HOGYAN TOVÁBB, EGYHÁZ?

- 30 Lélektől lélekig
- BIBLIA ÉVE 2008
- 32 Károlyi Gáspár és a vizsolyi Biblia
- BELMISSZIÓ
- 35 Irányelvek
- BESZÉLGETÉS?
- 36 Aki hisz a Krisztusi szeretetben
- AKIKRE NEM VOLT MÉLTÓ A VILÁG
- 38 Mária Kegár
- RÁDIÓMISSZIÓ
- 40 Rádiómissziós mozaik
- 41 Kiadványok
- BELMISSZIÓ
- 42 A 2008. évi missziói pályázat
- 43 Evangéliumot Minden Otthonba!
- ÉNEKEM AZ ÚR
- 44 A könyvek könyve
- 45 Rejtvény, Hírek
- MOZAIK
- 46 Kitekintés

A HÍD EVANGÉLIKUS MAGAZIN előfizetése egy évre 1200 Ft.

Megrendelhető írásban név és cím beküldésével az Evangélikus Missziói Központ címén: 1656 Budapest, Pf. 22.

Adományokat az Evangélikus Missziói Központ számlaszámára lehet küldeni: 11716008–20157087.

HÍD EVANGÉLIKUS MAGAZIN – Az Evangélikus Missziói Központ negyedévente megjelenő kiadványa. * 2008. 2. szám * A szerkesztőség levelezési címe: Evangélikus Missziói Központ, 1656 Budapest, Pf. 22., tel./fax: 06 1 400 3057, e-mail: evmis@lutheran.hu * Felelős szerkesztő és kiadó: Szeverényi János, 06 20 824 5463, e-mail: janos.szeverenyi@lutheran.hu * Szerkesztőbizottság: Balog Eszter, Kóháti Dorottya, Kis Ferenc Balázs, Kovács László * Rovatvezetők: dr. Garádi Péter – Hogyan tovább, egyház?; Kovács László – Keresztýn szemmel; Bencze Imréné – Külmisszió; Hulej Enikő – Rádiómisszió; Csorba István – Énekek az Úr; Máty Erzsébet – Rejtvény * Olvasószerkesztő: Dankuné Tóth Éva * Korrektor: Tamásy Tamás * Szöveggyongozás: Hulej Enikő * Grafikai tervezés, tördelés: Hrivnák Andrea, Perl János (Kreatív Flotta Bt.) * Nyomdai kivitelezés: Pauker Nyomdaipari Kft. * Kiadja az Evangélikus Missziói Központ, 1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38-40., tel./fax: 06 1 400 3057, e-mail: evmis@lutheran.hu, http://misszio.lutheran.hu, számlaszám: 11716008–20157087 * HU ISSN 1787–5749 * Egy szám ára 300 Ft, előfizetési díj egy évre 1200 Ft * Megrendelhető a kiadónál. Az Evangélikus Élet hetilapban elhelyezett példányok ingyenesek. Adományokat kérünk és elfogadjunk.

Abrakadabra*

Antropozófia, reiki, sámánizmus, asztrológia, agykontroll, rózsakeresztesek, gnoszticizmus, szabadkőművesség, homeopátia, teozófia, okkultizmus, jóga, tenyérjólás, kabbala, reinkarnáció, New Age** – csak néhány kiragadott szó, fogalom abból a folyamból, amely korunk emberét, így keresztyéneit is éri.

Nehéz a tájékozódás, hiszen mindenki – átszellemült beavatottak, jó szándékú kísérletezők, szélhámosok, riasztóan sötét alakok – árulják portékájukat. A bulvármédia is előszeretettel ontja népünkre a jobbnál jobb lehetőségeket.

Érdemes néhány szempontra figyelni.

Korunk embere (is) alapvetően spirituális, lelki-szellemi lény, ezért nem elégszik meg a materialista, fogyasztói kínálattal. Az egyházak tegyék fel maguknak a kérdést: nem szomjaztatják-e lelkileg a hívőket? Kapnak-e élő vizet gyülekezeteink tagjai? Az Élő Vizet, ha megkóstolja valaki, soha meg nem szomjazik (Jn 4,14). Aki megismeri Jézus Krisztust, tanítását, megváltói művét, személyét, feltámadása erejét, vele élő szeretetközösségben él, őt követi – átéli a Forrás semmivel össze nem téveszthető tiszta, friss, életet adó ízét. Hisszük és tapasztaljuk, hogy a Názáreti Jézusban kapott ajándék elégséges a teljes, normális egészséges (örök)élethez.

Két szélsőség nehezíti a kérdés helyes kezelését. Vannak, akik a keresztyén tanítás nevében mindent kategorikusan elutasítanak, „leördögöznek”. A nagy vehemenciának néha a belső bizonytalanság és félelem is az oka; de lehet ez lustaság is, hiszen egyszerűbb nem harcolni az igazságért. A másik véglet a mindenévés: jöhet bármi, ami új, érdekes, misztikus. Szó szerint életveszélyes ez a hozzáállás.

A két véglet között megállapíthatjuk: az ezoterikus tanítások részleteiben érintetik a valóságot is, de látásunk szerint néhány alapvető tévedést hordoznak. Az ártalmatlannak tűnő elméletekből és gyakorlatokból is kisugárzik a bűn tagadása, az egoizmus és az önmegváltás. Ebben a szférában nincs szükség a bűn ismeretére (hiszen olyan nincs is), ebből következik, hogy a megváltás is idejétmúlt valási csökevény.

Istent, Jézust sokat emlegetik, de csak személytelen világszellemként, más istennel, bálványokkal, vallásalapítókkal egyenrangú csapattagként.

A veszélyt abban látjuk, hogy a valóságtól, a lényegtől szakítja el az embereket, és olyan megoldásokat javasol, amelyek igazi katarzist, megoldást, istenes, vagyis emberséges életet nem adnak.

Vigyázat! A fény jöhet hamis forrásból is.

Utcai kirakat Budapest belvárosában

*Az **abrakadabra** (abracadabra) egy misztikus formula, a gnosztikus vallásrendszerekben előforduló varázsszó, amelyet szellemek segítségül hívására használtak, védelemként a betegségekkel szemben. (Wikipedia)

****New Age** <jelentése: (angol) 'új korszak'>: a XX. században létrejött új vallási, világnézeti mozgalmak összefoglaló elnevezése.

Teológiai-filozófiai gyökerei között a gnoszticizmus, az okkultizmus, a mágia, a spiritizmus, a reinkarnáció tana, a teozófia, az antropozófia, a jóga, a modern pszichológiai iskolák, stb. tanításai egyaránt megtalálhatók.

A ~ mozgalmainak közös vonása egy, a korábbi vallási hagyományokkal szembe forduló új világszemléleti modell. A ~ úgy tagadja az egyházakat (főként a keresztyén egyházakat), hogy új spiritualitást vezet be. A ~ szerint az egyes embernek egyfajta kozmikus egész részeként kell élnie, s az állandó tudatbővüléssel eljuthat az együttműködés, a tolerancia, a nyíltság, a békülékenység állapotába. (Révai új lexikon, 2005)

• Szeverényi János

Istenszédelgés

Gazdaságkor első fekete-mágikus művelete az áldozat irányának megfordítása. A bort nem tenni Krisztus vérévé, hanem Krisztus vérét kimérni a kocsmában jó pénzért. Nem áldozni életünket gyermekeinkért, hanem a gyermeket megöletni a nyugodt nyaralásért. Nem áldozni a hazáért, hanem a hazát fosztogatni, árulni, privatizálni.

A második az élet leválasztása a Létről, Istenről, minden dolgok lemetszése szellemi alapjukról. A kultusz nélküli kultúra-

Hogyan hihet a racionális ember csacska mágiában?

ipar, a kinyilatkoztatástól mentesített erkölcs, az erkölcstenített jog és a többi és a többi.

A harmadik a valóság leváltása. Filmmel, regénnyel, szórakoztatóiparral, mindenféle köz- és magánhuzugsággal. A valóság leváltása demiurgoszi munka. Mintegy-teremtés. Elhitetni a marék porról, hogy történelem, igaznak beállítani mocskos szélhámosokat, perverzításokat mély emberi kapcsolatnak mutatni. Az ilyesmi erősen tetszik a Hazugság Atyjának, mert betetőzése az előző kettőnek. A valóság leváltása kimondatlanul, de lényegében Isten lecserelése, hiszen ő maga a Valóság, kívül minden egyéb mulandó...

Hamvas Béla azt írja a *Babérlietkönyvben*, hogy a mai ember a regényben él. „A regény élet csupán, ami nem vált sorssá.” Az élet holmi történet, a szórakozás egy neme, „kellemes hétvége”. A sorssá válásban az élet végre a Léttel, a Valósággal,

Istennel érintkeznek, ám éppen ez az, ami hiányzik a regénnyé lett életből, a leváltott valóságból. Az *Arkhaiban* pedig azt mondja, hogy „a regény szélmalomvalóság, ahol a nagyinkvizitóri realitásból kivonult modern élet helyet talált”. A nagyinkvizitóri realitás ama hármasság kísértés, amellyel a sátán az Urat kecsgettette a pusztában: a jólét, azaz a kövek kenyérré változtatása, a látványosság, vagyis leugrani baj nélkül a templom párkányáról – lásd tévé, film, világháló, szórakoztatóipar. A harmadik a világalalom. Mai nevén a globalizmus. Híve tömérdek. A szemünk látára próbálja megvalósítani a Föld, az összes élőlények rovására a nemzetközi nagytőke. Ahelyett, hogy szembenéznénk e roppant kihívással, „a regénybe”, azaz a homokba dugjuk a fejünket, elfogadjuk a nekünk fölkinált valóságpótléket.

Az Antikrisztus jelét viselők regényeket ügyeskednek, bennük mesterséges, kezeknek látszó világokkal, melynek van egy ún. földies része, tehát munka, szex, harc, pénz és hasonlók. A tudomány, a közoktatás, a „korszerű”, posztmodern művészet mind azt sulykolja millió csatornán át, hogy az élet célja ennyi, nem a Lét eléérése, hanem a siker. A sikerhez vezető út pedig istentelen. Ez alaptétel, ha így még nem is vágják a szemünkbe. Nem éri meg, mert hatalmas hasznot hoznak a globalizáció konyhájára az okkult ál-vallások, táltosokkal, varázslókkal, démonokkal, mitológákkal. Legyen elég három példa: *Csil-lagok háborúja*, *Gyűrűk ura*, *Arvisúra*.

E regénypótlékek már sehol nem érintkeznek a valósággal. Ténytöredékek csil-

lámlanak bennük, pl.: embernek látszó szereplők szerelemszerű valamelyei és így tovább. A Nagy Négyeshez: az Igazsághoz, a Szépséghez, a Jóságához, a Szeretethez semmi közük. Akkor sem, ha emlegetik olykor e szavakat. A pénzhez kapcsolódnak igazán, mint a velük egytestvér „kereskedelmi szekták”, melyek tömegpszichotikus rendezvényeiken azt bizonygatják, hogy Jézus a „betegségtől és a szegénységtől is megváltott”, tehát aki igazhívó – fizet a prófétának, a táltosnak, forgalmazza a portékájukat –, az gazdag lesz és egészséges. Ha mégsem, akkor a hitével van a baj, nem a tannal.

Első ismérvük a klubszerűség: belépsz, bent vagy, lépésed külső. A második az Eucharisziától való távolságuk, más szóval a Jézustól való távolságuk. Jézus önmagának soha egy fillért nem kért, annál inkább a gyermekeknek, a betegeknek, a börtönben sínylődőknek, a szenvedőknek. Nem sikert ígért, hanem Nyolc Boldogságot, az egymással és vele való egységet: „*Amint te, Atyám, bennem vagy és én tebenned, úgy legyenek egyesek ők is mibennünk.*” (Jn 17,21)

Hitünkön keresztül hívott a hozzá vezető benső útra. Ez misztikus út, tapasztalati. A misztikát a kereskedelmi szektákban az okkult pótolja: a rejtélyeskedő, a táltospásztor varázslata: kabátjával beléd hajtja a Szentlelket, ujjával kinyomja belőled a rákot.

Hogyan hihet a racionális ember csacska mágiában? Csak ő hihet, mert eltökélten féleszű: értelméből a szívét kirekesztette, így az esze is odalett. ● CZAKÓ GÁBOR

Nem egy jelenség vizsgálatára, hanem, ha lehetséges, önvizsgálatra szeretném hívni e sorok olvasóját, magamat, magunkat.

Számos kategóriánk van, melybe tudatosan vagy tudatlanul, kimondva-kimondatlanul besoroljuk hívőként a „nem hívőket”. Vajon nem az ún. *okkult terheltségűek*, *okkult bűnt hordozók* „kategóriája” a „legkevésbé szerethető” a szemünkben; magyarázatra nem ez a legtaszítóbb? Ők azok, akik nemcsak hogy

emeli. Szinte könnyebb őket ott hagyni, ahol vannak, elkárhozni. Gadara népe még a földijük gyógyulásának se tudott örülni. Ez a legcsúnyább játszma.

És mindeközben a valódi közösségre, az evangélium biztató, felemelő szavára, tehát a valódi misszióra nincs, aki náluk jobban rászorulna. A legcsúnyább játszma tragédiája az, hogy a leginkább támaszt, magyarázatot keresők, a létezés alapjainak megrendülését leginkább érzők kapaszkodnak bele az okkult rendszerek

A játszma és a nap

nem hisznek, hanem egészen másban hisznek, sőt pont az ellenlábasként hisznek. Ők azok, akiket nemcsak a keresztyénség hagyott érintetlenül, hanem a felvilágosodás is – dupla ellenérzésünk fordul hát „feljűk”. És mintha a misszióknak is dupla munkát kellene végeznie: egy rendszert lebontani, egy újat fölépíteni. Mérheterlenül fárasztó és csüggesztő – s aki mégis megpróbálkozik vele, azt a legjobb esetben egyfajta „nyelvzavarral” szembesíti: hogyan lehet leszállni a hívők magas lováról, érthetően és tisztelettel megszólítani őket, s nem pedig a szellemi és lelki sötétség bélyegét sütni rájuk?

Csúnya játszma az ördögnek ezeknek az embereknek az izolálása, be- és elkerítése, nehezen megszólíthatóvá tétele. Mintha falak mögé zárná őket, és ezeket a falakat nemcsak látomásokból és rögeszmékből, de a mi előítéleteinkből is

A létezés alapjainak megrendülését leginkább érzők kapaszkodnak bele az okkult rendszerek magyarázataiba.

érezve családját, és végül belesodródott varázslatok és ellenvarázslatok világába. Egy keresztyén terápiás táborban sokat beszélt ezekről a félelmekről. A tíz nap alatt végig sűrű köd borította a környezetet, a tábor résztvevői még az ablakokon se láttak ki. Utolsó reggel ez az asszony szomorúan ült le egy segítő mellé – haza kell menni, vissza a bizonytalanságba. Ám a segítő ezt

magyarázataiba, és így aztán végképp a bizonytalanság kiismerhetetlen világába kerülnek, ahol a rossz erő mindig ugrásra készek, sosem lehet tudni, merről támadnak, és éppen milyen ellencsapással, praktikaival lehet védekezni ellenük...

Mennyire másról beszél Jézus. Mennyire más az, ahogyan Ő foglalja bele a bennünket érő rosszat a létezésbe. Mennyire biztos az, ahogyan Ő hitet tesz az Atya elvehetetlen irgalmáról és szeretetéről. Egy asszony, akinek férje alkoholizmusa húzta ki a talajt a lába alól, súlyos szorongásos állapotba került, mindenhol gonosz támadások céltáblájának

mondta: „Ne félj, mert ha Jézus megérint, akkor olyan lesz a lelked, mint amikor felszáll a sűrű köd, és kisüt a Nap!” Az igaz történet szerint délutánra a felszabadító imádság is elkövetkezett, és az ég kitisztulása, a napsütés is. A misszió ezek szerint: a Nap fényének melegébe, biztonságába hívni az embereket.

● SZÜCS TERI

KISLEXIKON

AGYKONTROLL

Mély meditációs szintre juttató technika, fél hipnotikus, transzhoz hasonló állapot. Segítségével az ember saját tudata veszi át az irányítást. Képes lesz önmagát és másokat pusztán gondolataival meggyógyítani. Nevezhetjük „agy-vallásnak” is. Tanítása egybevág az okkult gondolkodás és a New Age filozófiájával, miszerint vannak láthatatlan intelligenciák, de gonoszak nincsenek közöttük.

ASZTROLÓGIA

Csillagjósítás, sajátos rendszer a rejtett dolgok vagy a jövő megismeréséhez. Az egyének és a tömegek sorsa a csillagok által meghatározott, a jövő a horoszkópból kiolvasható.

ASZTRONÓMIA

Csillagászat, égitestekkel foglalkozó tudomány. Nem tévesztendő össze az asztrológiával.

BABONA

Gyakran félelmen alapuló irracionális hiedelem. Bizonyos jeleket természetfeletti erők működésével magyaráz, melyek az emberi életre befolyással bírnak. Bizonyos eszközöknek, cselekményeknek, titokzatos, természetfeletti hatást tulajdonító tévhit.

BOSZORKÁNY

A babonában az ördöggel való cimborálás miatt természetfeletti hatalmúnak, ártó szándékúnak képelt nő. Ma: ezoterikus boszorkányságot gyakorló személy, aki lehet férfi is, a boszorkánygyülekezet beavatott tagja.

DIANETIKA

A görög „dia” (át, keresztül) és a „nousz” (értelem) szavakból képzett összetétel, az értelem által történő gyógyulás, szabadulás, a szcientológia „vallási mozgalom” módszere. Lényege az ember kihasználatlan szellemi teljesítőképességének mozgósítása.

EZOTERIKUS

Titkos, csak a beavatottak által érthető, rejtélyes, okkult tanokra használt kifejezés. Az ezoterikus mozgalmak eszméisege gyakran tartalmaz okkultizmust, vagy kifejezetten arra épül.

GNOSZTICIZMUS

A korai kereszténység keleti vallási és görög filozófiai elemekkel keveredett misztikus vallás-

filozófiai áramlata, amely a tökéletesség, a világ isteni lényegének megismerésére törekedett. A gnosztikusok rejtett „spirituális tudás”-ban hittek. Elképzelésük szerint ez a tudás (gnósis) a vallásos tanítások alapjául szolgáló ezoterikus igazságok összessége.

JÓGA

Lényege, hogy valamelyik keleti önmegváltó módszer segítségével az ember kiszabaduljon a folytonos újjászületések körforgásából, és megvilágosodva egyesüljön a „világlélekkel”. Ezt az agykontrollhoz hasonló meditációs technikával éri el.

KARMA

Az élőlények jó vagy rossz sorsát előző életükben elkövetett tetteik nyomán meghatározó erő.

MÁGIA

Természeti jelenségek, emberek, állatok, események befolyásolására végzett babonás műveletek, rítusok, a természet titkos erőinek fölhasználásával. Ha jó a cél, akkor fehér mágának nevezik, ha ártó szándékkal végzik, akkor fekete mágia.

NEW AGE

Áltudományos, keverék jellegű álvallási mozgalom, mely az ókori gnoszticizmus felelevenítésével, az okkultizmusnak és a mágia korunkhoz szabott gyakorlatával, valamint a keleti vallások elméleteinek és technikáinak importálásával alakul és terjed divatszerűen. Burkolt vagy nyílt keresztényellenesség jellemzi.

OKKULT

Eredetileg az ezoterikus tudás titkos és rejtett hagyományait jelölte, ma a mágia, miszticizmus, teozófia és spiritualizmus tudományára utalnak vele, ill. olyan titkos társaságokra, mint a rózsakeresztesek és a szabadkőművesek. Az érzékelt világon kívülinek vélt titokzatos erőkről szóló tudománytalan tanítás, természetfeletti erőkből való hit, ezekkel való foglalkozás, ill. ennek elmélete (asztrológia, mágia, spiritizmus).

REINKARNÁCIÓ

A lélekvándorlásban valakinek új testi alakban való újjászületése.

Fontos, hogy tisztában legyünk a helyes ítéletalkotás érdekében bizonyos fogalmak pontos jelentésével. A leggyakrabban előforduló kifejezéseket összegyűjtöttük, hogy ezzel is segítsük az olvasókat a tájékozódásban.

SÁMÁNIZMUS

A sámán vagy varázsló önkívületi, transzállapot elérése után lelki utazás során kapcsolatba lép szellemekkel, istennel és az emberek felé közvetítő szerepet játszik. Képes hatni is a szellemekre. Különleges, természetfeletti ereje miatt vallásos tiszteletben részesítik.

SPIRITIZMUS

Babonás vallásos irányzat, az okkultizmus egy válfaja, újkori tévhit, mely szerint az embereket a „szellemvilág”, az elhunyt emberek lelkeinek világa veszi körül, amellyel az élők szellemidézés révén összeköttetésbe léphetnek.

SPIRITUALIZMUS

Egyházi szóhasználatban szellemiséget, lelki beállítottságot jelent. Az ezoterikus spiritualizmus alatt pedig azt a hitet értjük, mely szerint egy transzállapotba került médiumon keresztül a szeánsz résztvevői – hitük szerint – közvetlen kapcsolatba kerülhetnek a megidézett elhunyt szellemével.

SZCIENTOLÓGIA

Alternatív vallási mozgalom, „a tudáshoz vezető út”. Ron Hubbard eszmerendszere, a földnek minden rossztól való megtisztítására a dianetika által. Alapja gnosztikus típusú, spekulatív világmagyarázat.

SZINKRETIZMUS

A különböző vallások, hiedelmek keveredése, összeolvadása.

VARÁZSLÁS

A kifejezést többnyire a fekete mágiaira és a boszorkányságra alkalmazzák. Természetfölötti erők vagy szellemek varázsigével, ráolvasással történő megidézését jelenti.

Források:

TARTSD MAGADNÁL! Vallási kifejezések zsebszótára – Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa

Segédanyag a vallások kutatásához – Apológia Kutatóközpont

Gál Péter: A NEW AGE KERESZTÉNY SZEMMEL „Új vallások” a bibliai hit mérlegén – Ökumenikus Tanulmányi Központ

Biblia és csillaghit?

A mióta ember néz az égre, mindig lenyűgözte annak fenséges látványa. Sok kultúrkörben a csillagok és a bolygók természetfeletti lények voltak, melyeknek isteni hódolat járt. Azonban az ókor egy kis pásztornépe, a zsidók az Egyiptomból történt csodás szabadulás után elutasították, hogy ezek a jelenségek istenek lennének, hiszen Az, aki kivette őket a fogságból, kijelentette, hogy Ő az, Aki Van, és a zsidóság hamarosan felismerte, hogy nincs más Isten rajta kívül (5Móz 4,35). A mózesi törvények meg sem engedték, hogy a zsidóság csillagjósokhoz forduljon, ellentétben a környező népek általános szokásaival; sőt a mózesi törvény a jóskát halállal büntette.

Miért e tiltás? És miért nem hihet a csillagjósolásban korunk embere, akár keresztényként is? Úgy tűnik, nincsen abban semmi rossz. Csak hogy a Mindenható Isten úgy alkotta meg ezt a világot, hogy belőle felismerhető legyen Az, Aki alkotta (Róm 1,20), de a jövő ne (Mt 25, 13). A jövő ismerete egyébként komoly bonyodalmakat okozna az emberi kapcsolatok terén, valamit felelős döntéseink során is. Az ember felelősséget kell, hogy vállaljon azért, amit cselekszik.

A jóslás, halottidézés, mágia a kereszténység története során mindig az ördöggel, a démonnal volt kapcsolatos, ezért sem szabad kötődni hozzájuk. Ráadásul értelmük sincsen.

A csillagjósolás, idegen szóval az asztrológia élesen ellentétben áll a csillagászat, idegen szóval

asztrológiával. Az asztrológia a csillagokról való beszédet (asztér = csillag, logosz = beszéd, ige), az asztrológia pedig a csillagok törvényeit jelenti (asztér = csillag, nomosz = törvény). A csillagok törvényei a fizika törvényei, azokon felül a csillagoknak ránk semmilyen hatása nincsen. Szépségük lenyűgöző, ám sorsunkhoz nincs közük, akár csak a bolygóknak, melyek 12 (valójában 13) csillagkép előtt róják útjukat az égen körbe-körbe. A bolygók kőből vagy plazmából állnak, anyaguk tehát éppoly közönséges, mint a forró plazmából álló csillagoké vagy bármilyen dologé itt a Földön. Nincsen bennük semmi olyan többlet, mely alapján sorsunkra hathatnának. A 12 állatövi csillagkép pedig, amelyek a bolygók vonulási útjába esnek – emberi találmány. Ókori hitregék képelt alakjait vetítette az emberi képzelet a csillagok égbolton látható mintázataiba. Ha nem ennyit álmodott volna oda a korai ember, hanem kétszer ennyit, akkor az egész mai csillaghit a 12-féle emberben – oda. Helyette 24-féle lenne. A csillagjósok előrejelzései

– ellenőrizze bátran bárki – általában homályosak, csúszhatók-csavarhatók. Ha pedig ellenőrizhető előrejelzés van bennük, az sosem teljesül jobban, mint amit a véletlenszerűség alapján várni lehet tőle. Ez utóbbit sokszor leírták már, és sokszor ki is számolták. A véletlennél jobban nem jönnek be az előrejelzések.

A csillagjósolás alapján készített „előrejelzések” komolytalanságára álljon itt egy példa. E sorok szerzőjének lázadónak, az új után vágyódónak, egyszóval szabadelvűnek kellene lenni, pedig nem az. Egy ismerősömnek 35 évet jósoltak személyes horoszkóp segítségével. Ma 65 éves, jó egészségsnek örvend. Mi lett volna, ha

Ókori hitregék képelt alakjait vetítette az emberi képzelet a csillagok égbolton látható mintázataiba.

elhiszi? Rettegett volna 35 éves koráig? Egyszóval nem felelőtlen játék ez... Annál inkább sem, mert a hazugság atyja szívesen mögé áll, mint mindig, ha félrevezetheti Isten képét, az embert.

● HETESI ZSOLT

A szerző asztrofizikus, ELTE TTK Fizika Intézet

A JÓGA bizonyos formáit ma már itt a nyugaton is tömegek gyakorolják. A jógakurzusok hirdetései szerint „a jógázás” célja a test egészségének megőrzése, a személyiség fejlesztése, sőt az Istennel való lelki egyesülés. Kérdés, hogy ez így van-e? Ezért az alábbiakban az eredeti jóga lényegéről lesz szó.

A jóga

A jóga mint vallás

A jóga nem pusztán tornagyakorlat, hanem a hindu vallás része, a hat védikus rendszer egyike. Ezek az ismeretelmélettel és logikával foglalkozó *nyája* és *vaisésika*, a Védák papi szövegeit értelmező *mimámszá* és az Upanisádok védikus misztikáját értelmező *védanta* filozófia, illetve a *számkhja* filozófia és a jóga (lásd alább!). A jóga

gyakorlati részét kizárólag *vallási célok* elérése érdekében alakították ki. Elmélete és gyakorlata egymással összefügg, és sem a világnézet, sem a gyakorlat nem nevezhető jóganak a másik nélkül, önmagában.

Az indiai vallásosság két sajátossága

Az egyik az, hogy vallás, filozófia és

tudomány nem vált szét, mint a nyugaton. Ezért a hindu vallásosság számunkra tudományosnak hat, a hindu tudomány pedig vallásosnak (vagy babonásnak). Másik sajátossága, hogy mindig is hajlott a *szemlélődő* világnézetre. Ezért az ind vallásfilozófusok szükségszerűen sokat foglalkoztak a szemlélődő tudat és az érzékelhető jelenségek világának *viszonyával*. Következeteik eredménye pedig általában az lett, hogy a hétköznapi értelemben tapasztalható világ nem valóságos. Nem csak arról van szó, hogy a dolgok mögé láttak, hogy felfedezték volna egy mögöttes szellemi valóság létezését, hanem arról, hogy vagy csak a mögöttes, szellemi valóságot tartották valóságosnak, vagy egyiket sem.

Kapila és a számkhja

A jóga rendszere mögött az ún. *számkhja* („számbavétel”) filozófia világképe áll, amelyet a Krisztus előtti VII. században Kapila állított össze.

A számkhja a külső valóság és a belső testi-lelki folyamatok jelenségeit rendszerezve arra a megállapításra jutott, hogy a világban mindössze két önálló létező van. Az egyik az ún. *purusa*, (ember, lélek, személy) a változatlan, szabad, de passzív és csak szemlélődni képes egyéni szellem, vagy tudat, amely mindenkiben benne van. A másik pedig az ún. *prakriti* („anyag”, de nem nyugati értelemben) az univerzális, kreatív szellemiség, amely létrehozza mindazt, amit a purusák megtapasztal(hat)nak.

Eszerint az egész világ, a testünk, lelkünk, személyiségünk csak azért „létezik”, mert a prakriti azt létrehozza, és élénk „játssza”. A prakriti olyan „tévé”, amely csak akkor kapcsol be, ha nézik, s mivel mindig van olyan, aki nézi, mindig „adásban van”. A purusák pedig a „műsorba” belefeledkezve a

szereplőkkel *együtt* örülnek vagy szenvednek, kialakul az én-tudatuk, és azt hiszik, hogy amit látnak, az *velük történik*. Mivel szükségük van a tapasztalt világ kiszámíthatóságára, a prakriti egy totális és logikus valóságrendszert épít fel (kb. mint a *Mátrix* című film-ben), a rend őre pedig a karma és a reinkarnáció törvénye. Ez a lét maga a szenvedés: a világ azonban nem csak műsornak rossz, hanem kikapcsolni sem lehet!

A számkhja szerint azonban van kiút: az egyéni tudatnak csak fel kell ismereni, hogy a világ, a sorsa, a teste, a személyisége *valójában nem ő, nem az övé*. A purusáknak el kell választaniuk magukat a prakriti varázslatától. És pontosan ez az a cél, aminek az elérése érdekében a jóga, mint rendszer egyáltalán létrejött: hogy az egyéni tudat képes legyen becsukni a szemét.

(Megjegyzendő, hogy a számkhja sok felmerülő kérdésre nem válaszol. Például *honnan* van a prakriti? Miért azonnal a *prakriti* kerül a szemlélődő purusa elé, miért nem valami más? Ha a purusa végre elszakadt a prakrititől, azaz mindentől, ami a hétköznapi ember számára valóság: a világtól, a testétől, a személyiségétől, utána *mi marad?* stb.)

Patandzsali és a jóga

A jóga első ismert rendszerezője a vsz. Krisztus előtti IV. században élt Patandzsali volt, műve a magyarul is olvasható, viszonylag rövid *Jóga Szútra*. Ennek legelején ez áll: „A jóga a tudati folyamatok kioltása.” Mindazt, amit prakriti a purusával látat, ki kell oltani, de ehhez a szétszórt, csapongó tudatot igába kell fogni, fókuszálni kell. Ez azonban nem megy a fizikai test igába törése nélkül. A jógikat ugyanis – miközben igyekeztek tudatosítani a külső és belső valóságot – zavarni

kezdte a belekben, az erekben vagy a mirigyekben maradt sok „szennyeződés”. Ezért a jóga mint üdvút *első lépése* az ún. hatha-jóga (*hatha* = „erőltetés”), amelyet a jógik kizárólag a fiziológiai és mentális „tisztítás” céljából hoztak létre, hogy a tudat végre felszabaduljon az illúziók alól.

Patandzsali szerint a jóga életfogytig tartó gyakorlást követel. Az általa tanított erkölcsi tilalmak és köteleességek az új és negatív karma termelődését igyekeznek csökkenteni. A sajátos testtartások (*ászanák*), légzésgyakorlatok (*pránájáma*) és tisztító gyakorlatok pedig a testi állapotok és szervi folyamatok állandó és teljes tudatosítását, sőt kontrollját célozzák. Ez magasabb fokon melléktermékként emberfeletti képességekben is megnyilvánul, de ezek is prakriti illúziói, amikkel az igazi jógi nem foglalkozik (mások viszont jó

Vannak olyan jógagyakorlatok, amelyek egyértelmű vallási tartalmuk miatt keresztényeknek számára kerülendők.

pénzért „bemutatókat” tartanak). A Jóga Szútrában szereplő *Ísvara* fogalmát ugyan Istennek vagy Úristennek szokták fordítani, de nincs szó egy bibliai értelemben vett Istenről. *Ísvara* is csak purusa, de abszolút szabad, a prakritibe is tudatosan merül bele, hogy segítsen a többi purusán, már amennyire azok karmája és vallási erőfeszítése engedi. A híres *aum* vagy *óm* szótag is róla szól, és vele kapcsolatos össze, ha a jógi szakadatlanul ismétleti (mantrázza).

A jóga rendszere később az évszázadok során sokféle elmélettel, gyakorlattal, hindu istennel bővült ki, és rengeteg irányzatra bomlott, de valahol ezek is Kapila és Patandzsali világnézetében gyökereznek.

Mi jóga, és mi nem az?

Sokszor előfordul, hogy valakinek kerin-gési- vagy gerincproblémák miatt az orvos vagy a gyógytornász a jógából is ismert gyakorlatokat ad, de ez nem jóga, csak torna, akkor is, ha jógatanár mutatja meg, mit és hogyan kell csinálni.

Vannak azonban olyan jóga gyakorlatok, amelyek egyértelmű vallási tartalmuk miatt keresztyének számára kerülendők, pl. mant-

(ráadásul a hinduk nagy része nem is teljesen vegetáriánus).

Automatikus hatás?

Egyesek úgy vélik, hogy mivel a gyakorlatok eredetileg vallási célt szolgálták, a gyakorlatok pusztá végzése is kiteheti – mások szerint mindig ki is teszi – az embert démoni hatalmaknak. Aki így gondolja, az ezzel azt is feltételezi, hogy a Gonosz teljesen szabad, és csak az alkalomra vár. Alkalomból azonban éppen hogy túl sok van: éppen a tapasztalat szól egy ilyenfajta automatizmus ellen.

Sem a gyakorlatokat *hittel* végző hinduknak, sem a *hitetlen* nyugatiak tömegeinek sincsenek garantáltan szellemi élményeik, amelyek hatására átvennék valamelyik hindu világnézetet.

Valóban *előfordul* ilyesmi, de nem lehet általánosítani. Ha automatikusan történne, akkor nem léteznének odaadón jogászok, de végül csalódott hindu tömegek, akik áttérnek pl. a keresztyénségre, és a „jogász” nyugatiak tömege is már rég hindu lenne. Ezért nem tartom igaznak a klisé, miszerint *mindenki* „aki jogászott vagy más okkult praktikákat űzött”, az garantáltan demonizált lenne újszövetségi értelemben (az ui. nincs magánál). Nagy az Isten irgalma, hogy milyen sok keresőt megvéd, vagy hogy megijedni, hogy továbbléljen!

Furcsa élmények?

Mit tegyen az, aki hosszú időn át jogászott, de *megtérése után* furcsa vagy félelmetes szellemi élményei vannak? Hívja segítségül Jézust, hogy szabadítsa meg a gonosztól! A hitre jutó életében teljes uralomváltás történik (ld. Kol 1,12-14). Mit tehet az a hívő, akinek a *megtérés folyamatában* levő jogászó ismerőse tapasztal ilyesmit? Hívja segítségül Jézust, hogy szabadítsa meg ismerőseit a

gonosztól! És mit mondhat a hívő annak, aki valamelyik jogát vallásként gyakorolja, vannak szellemi élményei, és azokhoz ragaszkodik? Azt, hogy ha egyszer bajba kerül, hívja segítségül Jézus Krisztust!

Összefoglalás

Igaz, hogy a jóga „vallásilag semleges”? Nem, mert a hat ortodox hindu vallási rendszer egyike. Szétválasztható a jóga világnézete és gyakorlatai? Egyfelől nem, mert a jóga elmélete és gyakorlata egységes. Másfelől igen, de a fizikai gyakorlat önmagában már nem „jóga”. Célja a jógának „az Istennel való egyesülés”? Nem, mert „Isten” alatt *mást ért*, mint a Biblia. Célja a jógának „a személyiség fejlesztése”? Nem, épp mert a személyiség az *illúziók része*, amiket le akar rombolni. Célja a jógának „a testi egészség megőrzése”? Nem, mert a test feletti tudatos kontroll csak eszköz a vallási cél eléréséhez. Ha *nemelyik* gyakorlata orvosi szempontból egészségőrző vagy -javító hatású, az mellékes körülmény.

Van keresztyén jóga? Nincs. Van keresztyén meditáció? Hogyne lenne! Csak mi nem azt akarjuk, hogy kiürüljön a tudatunk, hanem ellenkezőleg: hogy *Isten gondolataival teljen meg*. Akinek ehhez többet kellene csendben lennie, szemlélődnie, gondolkodnia, várnia, az tegye ezt! Teheti, mert olyan Istene van, aki valóságos.

● SZALAI ANDRÁS

Apológia Kutatóközpont – www.apologia.hu

A témáról a weboldalon több, részletes tanulmány is olvasható.

INDIAI FOGALMAK
Szanszkrit jóga = „íga” vagy „igába törés”, illetve „egyesítés”.

AGYKONTROLL vagy szívkontroll?

„Tíz évig szenvedtem bőrproblémám miatt. Fél évig erős gyógyszert is szedtem, de csak részben enyhültek tüneteim. Kb. egy hónapja találtam rá újra az agykontrollra. Elképzeltem, amint leveszem a csúnya bőrömet, és helyette a 18 éves korombeli bőrömet húzom fel. Naponta háromszor tettem ezt. Át is éreztem, hogy milyen jó, sima a bőröm. Egy hét elteltével már javulást tapasztaltam. Most meg már majd 100%-os a bőröm! Sőt még a fogyáscsikjaim is kezdenek eltűnni, pedig az eszembe se jutott. Dehát 18 évesen még nem voltak... Ezen kívül számtalan »apróbb« sikerem is van. Hajrá mindenkinek! Egyre jobban!”

A fenti „bizonyágtételt” egy agykontrollos internetes oldalról vettem, ahol százával osztják meg hasonló élményeiket a kereső, a transzcendens iránt igen nyitott emberek. Jellemző kifejezések: a pozitív gondolkodás, a programozás (amikor vágyukat erősen maguk elé képzelik), a hálaadás és a szeretet. Írásomban három kérdésre keresem a választ. Kik ezek az emberek, akik ehhez, vagy hasonló gondolkodáshoz csatlakoznak? Hol van ezzel összefüggésben az egyház? Merre vezet ez az út?

Meg is lehet mosolyogni azt, ahogy leírják sikereiket egymás buzdítására, vagy azt,

hogy „programoznak” három ujjukat összetéve olykor valami csekélységért, vagy várnak útmutatást bizonyos jelektől, hogy változtassanak-e munkahelyet. Ugyanakkor ezek a dolgok azt is elárulják, hogy ezek az emberek bizonytalan világukban, kiszolgáltatott helyzetükben valami kapaszkodót keresnek. Biztonságra vágnak, és meg is osztják egymással, ha van mit, s egyfajta hála ébred bennük, és biztatják egymást. Lelki élményeik vannak.

Az egyház legtöbbször kritizálja az új vallási mozgalmakat. Joggal. De most próbáljuk egy kicsit objektívebben megvizsgálni a helyzetet. Minél erősebb a kritikánk, annál inkább erősödik pl. az ilyen szekuláris, tudományosságra hivatkozó „vallási” mozgalomhoz való elköteleződés. Különösen, ha a kritika mellé nem teszünk pozitív alternatívát. A mai ember személyesen meg tapasztalható valós élményeket keres a vallásban. Elege van a szavakból, dogmákból, formákból. Tapasztalatom szerint viszont többnyire ezekre kerül a hangsúly. Ez azt jelenti, hogy a keresztyénség sok tekintetben a Krisztus előtti szintre visszailleszkedve él. Jézus azonban forradalmian újat hozott: a szív, a lélek megváltását, szabadságát. A mi korunkban, ahol már megcsömörlöttek az emberek a racionalitás kultúrájától – hiszen ennek a jele a meditációhoz, imaginációhoz, TM-hez

való menekülés – igazán nagy esélyünk van arra, hogy meghirdessük Jézus szív-kultúráját. Hiszen ő központibb jelentőséget tulajdonított a szívnek, mint a fejnek: „*Ami kijön a szájából, az a szétből származik, és az teszi tisztátalanná az embert...*” (Mt 15,18-19). És „*eljön az óra, és az most van, amikor az igazi imádói lélekben (szívben) és igazságban imádják az Atyát, mert az Atya is ilyen imádókat keres magának.*” (Jn 4,23) S nekünk, evangélikusoknak egyháztörténeti gyökereink is azt diktálják, hogy az Istennel való találkozást, a szív megtérését, a bűnbocsánat bizonyosságát, az üdvösség örömét hirdessük, hiszen a reformáció is Luther személyes hittapasztalata nyomán indult el. Mondhatom így is: nem az agyunkat kell kontrollálnunk (ha tudnánk), hanem a szívünk kontrollálását kell átadnunk Jézusnak.

Merre vezet az út? Úgy gondolom, hogy egyrészt evangélikus keresztyénekként óriási esélyünk van arra, hogy a szív kultúrájára hangolódjunk, és így azt adjuk kereső embertársainknak, amire vágnak: a jézusi biztonságot, szeretetet, s elvezessük őket a hálaadásra. Másrészt, aki rátévedt az agykontroll, vagy más, hasonló tévútra, ha igazán találkozni akar Istennel, akkor úgy gondolom, hogy Ő irgalmas annyira, hogy a kereső rátaláljon az Útra, az Igazságra és az Életre: Jézusra.

● BARANKA GYÖRGY

Misztikus ismeretlen, vonzó alternatíva

A természetgyógyászatról

Az a fő, hogy egészség legyen!” – Erről a szállóigéről hozzám hasonlóan huszoneves barátaimmal szoktunk humorizálni néha. Orvosként viszont tudom, hogy amint néhány évtized elrepült az ember felett – illetve sokaknak sajnos már korábban is – ez a szólás, egyáltalán nem vicces, hanem a hétköznapi életet meghatározó valóság. Valóban, az egészségünk megtartása vagy visszaszerzése érdekében szinte bármire hajlandóak vagyunk.

Napjainkban ennek a célnak az elérésére számtalan utat-módot láthatunk magunk előtt. Míg néhány évtizeddel ezelőtt hazánkban természetes volt, hogy ha megbetegszünk, akkor orvoshoz fordulunk, aki majd megműt vagy gyógyszerrel ír föl, addig manapság az alternatív gyógymódok beláthatatlan arzenálja kínálja magát. Keresztényként is át kell gondolnunk, hogyan vélekedjünk a témáról: vajon nem rejt-e szellemi veszélyeket, hogyha egy „nem hagyományos” gyógymód felé fordulunk?

A természetgyógyászatnak – vagy ahogy talán kifejezőbben nevezünk, az „alternatív medicinának” – a népszerűsége a ’70-es évektől kezdett drámaian nőni Európa-szerte (nálunk kicsit később). **Miért?**

Része van ebben a világnézet változásának. A XX. században kezdett teret

hódítani a posztmodernizmus és ezzel együtt a panteizmus (mindenben Isten van), amit egyrészt a New Age mozgalom ágyazott meg, másrészt pedig a spirituális utáni kutató társadalom új nyitottsága a keleti vallások (taoizmus, hinduizmus, buddhizmus) iránt. A keleti vallásokkal együtt jött aztán az általuk közvetített gyógyítás elmélet is.

Másik ok a hagyományos nyugati orvoslásban való csalódás. Több oka van ennek is. Tény például, hogy – noha a nyugati orvoslás az elmúlt kétszáz évben bámulatos eredményeket ért el, és megdöbbentő betegségeket tudunk gyógyítani már, – a gyógyszereinknek jelentős mellékhatásai is lehetnek, és akik ezeket tapasztalják (vagy akár csak olvasnak róluk), előszeretettel fordulnak „valami természetesebb megoldás” felé. Úgy gondolják, hogy az alternatív gyógyászati mód-

szereknek nincsenek káros mellékhatásai. Igaz ezen kívül az is, hogy az egészségügyben mi, orvosok korántsem tudunk annyi időt és odafigyelést szánni egy betegre, amennyit jó volna, amit egy természetgyógyász viszont megtehet. Az is csökkenti a népszerűségünket a természetgyógyászattal szemben, hogy míg a hagyományos orvoslásban eljöhethet az a pont egy betegségnél, egy betegnél, hogy kimondjuk, már nem tudunk segíteni, addig a természetgyógyász aligha állítana ilyet.

De nézzük meg, miről is beszélünk! Olyan sok alternatív gyógyászati módszer/rendszer van (Nagy-Britanniában több

mint 160-at tartanak számon!), hogy nem vehetjük mindet egy kalap alá, amikor véleményét próbálunk alkotni. Leegyszerűsítve soroljuk két fő csoportba őket. Az elsőbe olyan gyógymódok tartoznak, mint például az akupunktúra, jóga, refle-

xológia. Ezeknek a gyökere keleti vallásokból ered, mint például a taoizmus vagy hinduizmus, ezért jobban meg kell vizsgálnunk őket szellemi szempontból.

A második csoportba a gyógynövények, gyógyteák tartoznak. Itt nincs spirituális háttér a gyógymódnak – de az is tény, hogy mellékhatások a természetesség ellenére is jelentkezhetnek.

Az első csoportba tartozó gyógymódokkal érdemes foglalkoznunk tehát spirituális szempontból. Ezek közös nevezője az „életenergia” koncepciója, vagyis hogy egy bizonyos energia áramlik az emberen keresztül, aminek az egyensúlyát, illetve a szabad áramlását helyreállítva tudjuk visszanyerni az elvesztett egészségünket. Ezt a bizonyos „életenergiát” vagy „kozmosz energiát” a különféle vallások, elméletek más-más néven illetik: a sintoizmusban „Ki”, a taoizmusban „Chi”, a hinduizmusban „Prana”, a homeopátiában „életenergia”, a kiropaktikában „belső intelligencia” – a teljesség igénye nélkül. Amiben ezek a különféle orvoslási módok eltérnek egymástól, az

Milyen kérdéseket tegyünk fel magunknak, hogyha keresztényként egy bizonyos gyógymódról el szeretnénk dönteni, helyes-e, ha alkalmazzuk?

Egyrészt nézzünk utána, bizonyítottan hatékony-e egyáltalán az adott gyógymód, és ha igen, milyen mellékhatásai vannak. Van rá példa, hogy egy gyógymód hat, annak ellenére, hogy az elméleti háttér nem igaz – tehát attól teljesen független okból; de arra is, hogy tudományos vizsgálatnak alávetve hatástalannak bizonyul sok lelkes, pozitív beszámoló ellenére. Az utánanézéshez ajánlok egy, az interneten (sajnos csak angolul) hozzáférhető, orvosilag megbízható forrást, ahol rá lehet keresni az adott gyógymóddal kapcsolatos tudományos bizonyítékokra: <http://thecochnelibrary.com>

Másrészt járjunk utána, milyen spirituális háttérrel, illetve milyen vizsgáló- és kezelési módszerei vannak az adott gyógymódnak! Magában az a tény, hogy a gyógymód nem keresztény kultúrkörből jutott el hozzánk, nem teszi feltétlenül veszélyessé azt. Önmagában az Aszpirinban

hívók számára!)

Ahol viszont a kérdés megfordul, vagyis, hogy vajon a gyógyító a baj megállapítása és kezelése során igénybe vesz-e okkult prak-

Magában az a tény, hogy a gyógymód nem keresztény kultúrkörből jutott el hozzánk, nem teszi feltétlenül veszélyessé azt.

tikát (asztrológia, inga, szellemidézés stb., amelyek mindegyikét tiltja a Szentírás), illetve, hogy annak során próbál-e hamis ideológiai tanokat átadni – ha igen, akkor óvakodjunk tőle! Nagy veszélyt rejthet a szellemileg „szürke” terület – láttam olyan beteget, aki nagyon szenvedett az ilyen irányú próbálkozásai miatt utólag. Láthatjuk tehát, hogy a gyógymódok, irányzatok sokfélesége miatt nem lehet egy egyszerű receptet adni, mi az, a m i

jó, mi az, ami ártalmas. Fontos ezért, hogy mikor a remélt gyógyulásunk útját megválasztjuk, mindent vizsgáljunk meg, és ami jó, azt tartsuk meg (1Thessz 5,21)!

● DR. BUKOVSKY ESZTER
neurologus

A szerzőnek a témában készült bővebb előadása megtalálható honlapunkon:

<http://misszio.lutheran.hu/2007/tanulmányok/bukovszky.pdf>

Alternatív gyógymódok

Sokan használnak okkult módszereket úgy, hogy nem is tudnak róla, vagy el sem akarják hinni, hogy az rossz. A testileg beteg ember a hitében is meginoghat.

Jézus megkérdezte hallgatóit arról, hogy mi a nagyobb dolog: bűnöket megbocsátani vagy betegséget meggyógyítani. (Mt 9,1-13) Ahhoz, hogy egy embert Jézus meggyógyítson, az irgalmára van szükség, de az, hogy a bűneit megbocsássa, az életébe került.

A mai ember túlhangsúlyozza az egészség fontosságát, és bálványként tiszteli azt, öncélú kultuszt csinál, egészséghez való viszonyulása mégis óriási ellentmon-

dásokat hordoz. Egyrészt mindent elkövet, hogy egészségét megőrizze, másrészt viszont egészségtelenül táplálkozik, mozgásszegény életmódot folytat, alkoholizál, dohányzik, túlzott mértékben fogyaszt kávé, ugyanakkor nyugtatókat szed, sokan drogokhoz is nyúlnak.

A *gyógyteák* mellett elfogadhatók a *diétás módszerek* is, de amikor öncélúvá válnak és a test megváltását ígérik, akkor elvetendő. Indokolt lehet a fogyókúra, habár igazából életmódváltással kellene megoldani a testsúlyproblémát. A vegetarizmus előbb-utóbb vashiányhoz vezet, valójában a vegyes táplálkozás az egészséges, hiszen az emberi szervezet

erre alakult ki. Önkényesek az ételtársítások, hogy mit mivel fogyasszunk. Nincs méregtelenítő-kúra, a máj és a vese az, ami méregtelenít, ha méregteleníteni szeretnénk, akkor ezekre kell vigyázni. A tudományosan megalapozott *fizioterápiás gyógymódok*, a *masszázsfürdők* szintén hatásosak.

A módszerek másik, *vallásfilozófiai alapon* működő része, amely olyan hitet kíván meg, amit csak Isten felé táplálhatunk, kerülendő.

Pl. az **autogén tréning**, ami keveri a keleti jógát a nyugati hipnózissal. Lényege az önhipnózis, amit megfelelően választott szavak ismétlésével próbálnak elérni, pl.: Képes vagyok kiküszöbölni a negatív gondolatokat. Nincs szükségem külső segítségre. Napról napra erősebbnek érzem magam...

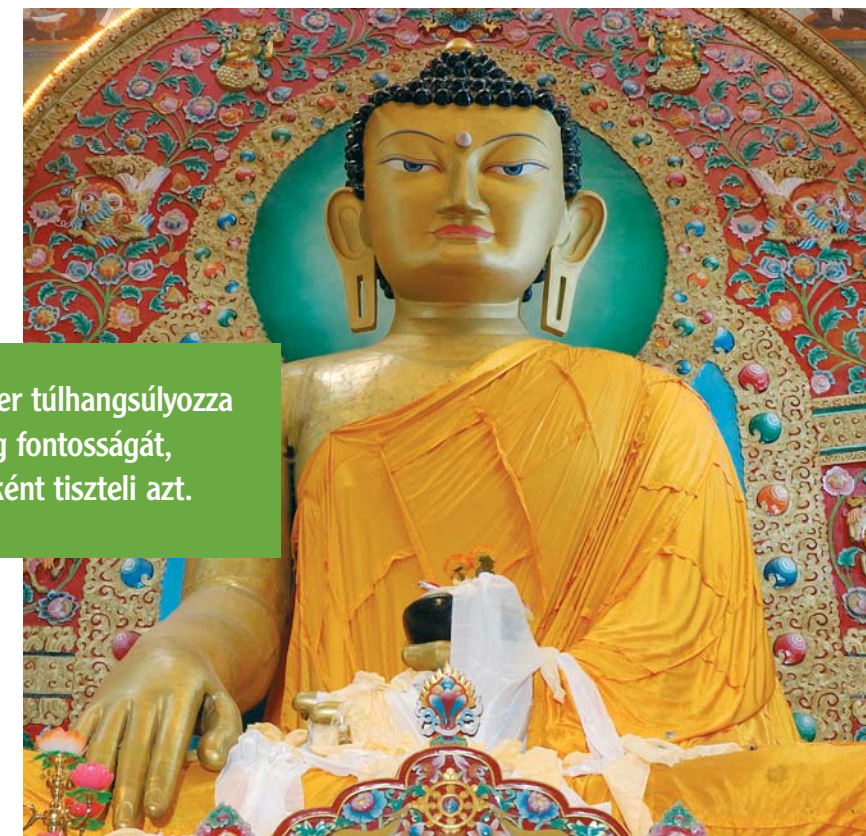
Az **akupunktúra** ősi kínai gyógymód,

tűszúrással végzett gyógyítást jelent. Gyökere a konfucianizmus és a taoizmus tanítása. Minden mindennel összefügg. A jin és a jang; ez a két erő, mely egymás nélkül nem létezik, együtt adja a kozmikus energiát, a betegség fő oka pedig e két erő egyensúlyának megbomlása. Az emberi szervezetben ez az energia meridiánok mentén kering, ezek mentén helyezkednek el az akupunktúrás pontok is. A meridiánrendszert spekulatív úton állapították meg, semmi köze sem az idegrendszerhez, sem a vér, sem a nyirokkeringéshez. Hatása nem bizonyítható, de ha van, akkor a mögött hipnotikus hatás, a szervezet általános válaszreak-

ciói, vagy pedig placebo-hatás tételezhető fel.

A **bioenergetikai módszerek** szintén a kozmikus energiából indulnak ki, ennek begyűjtésére, továbbadására, átadására vállalkoznak. Kézrátétellel vagy távgyógyítással kezelnek. Egyik ismert fajtája a *mesmerizmus*, mely a mágneskő gyógyító hatását alkalmazza. Úgy tanítja, ilyen erő az emberben is van, és ez kézrátétellel, távhatással átadható. A *reiki* a mesmerizmus egyik ága, a szó jelentése „univerzális életerő”, és a gyógyító technikával ezt kívánják átadni.

Homeopátia. Talán a legnagyobb karriert befutott módszerről van szó. Fő elve: „kutyaharapást szőrével”. Azt tanítja, hogy ami kiváltja a betegséget, az gyógyítja is azt. Kis koncentráció gyógyít, ugyanaz az anyag nagy koncentrációban megbetegít. A homeopáták érvrendszernek használják a védőoltásokat, melyek alkalmazásánál szintén ez történik: a baktérium kis adagban beadva az ellenálló-képességet alakítja ki, nagy adagban viszont megbetegít. A védőoltásoknál az immunmechanizmusok bizonyítható reakciójáról van szó, míg a homeopátia adós marad a válasszal, hogy miért hat. A hígítási sor tízszeres, százszoros, ezerszeres, és a végén kapnak egy olyan „oldatot”, ami tulajdonképpen már csak oldószerből – vízből vagy alkoholból – áll. A következő állomás a potencírozás, azaz rázás, ami nek

A mai ember túlhangsúlyozza az egészség fontosságát, és bálványként tiszteli azt.

az a célja, hogy a szert feltöltsék kozmikus energiával. Itt érhető tetten a homeopátia mágikus rítusa, ugyanis azt feltételezik, hogy az oldat, miután feltelik kozmikus energiával, emlékezni fog a kiindulási anyagra.

Isten az embert valóban függő lénynek teremtette, az egy igaz Istentől való függőségre, a Vele való szeretetkapcsolatra. Ha ezt a függést feladjuk, akkor a helyébe lép egy másik, alacsonyabb rendű függés. Lehet ez dohányzás, alkohol, sztárok bálványozása, televízió, sportdrukkerség, számítógép, egészségmegőrző módszerek. Kiszolgáltatottakká válunk és talajt veszítettékké.

A tárgytól való függés egyik szép példája a ma divatos és terjedő **feng shui** is. Abból indul ki, hogy az anyagi világ rendezése és a tér harmonizálása a gondolatok összerendezését vonja maga után. Lényege az, hogy bizonyos rendszer alapján pozitív energiát kisugárzó tárgyakkal vegyük magunkat körül, a negatív energiát sugárzó tár-

gyaktól pedig váljunk meg. A megfelelő színű tárgyakkal és bútorokkal berendezett lakás tulajdonosa gyakorlatilag bármit elérhet. A harmónia szerencsét, a diszharmonia pedig szerencsétlenséget hoz. A tárgyak pozitív vagy negatív energiával, szerencséjével vagy szerencsétlenséggel való felruházása teljesen önkényes, bizonyíthatatlan feltevés. A minket körülvevő teremtett világnak a szépsége, a virágoknak a színharmóniája arra utal, hogy Isten fontosnak tartja a szépséget és a harmóniát, de ez a világ nem a paradicsom. Ezt a világot elrontottuk, és átok alatt van a bűneset óta. Az ember manapság a természet ellen fordult: pazarlóan bánik az energiahordozókkal, szennyezi a környezetét. A természet is az ember ellen fordult, erre utal a cunami, a tájfun, a viharok és a földrengés. Kérdés az, hogy ezt az állapotot tárgyak ide-oda helyezésével vajon lehet-e befolyásolni?

● DR. CSÁKY TÜNDE
belgyógyász – háziorvos

Az elégetett fétisek

Ahol a Szentlélek munkálkodik, ugyanazok a jelenségek ismétlődnek meg, amelyekről az Apostolok cselekedeteiben olvashatunk:

A Lélek meggyőz embereket bűnös mivoltukról és feltárja a szabadulás lehetőségét.

Egyre jobban kezdem érteni, hogy miért kell leleplezni a bűnt, még ha ez sokszor veszéllyel is jár. Amíg nem tudatos a bűnös állapot egy ember életében, addig szó sem lehet megtérésről. Miből térjünk meg, ha nem érezzük a bűn romboló munkáját az életünkben?

Egyes egyházak itt Afrikában is kegyelmet kegyelemre hirdetnek, de elnézik, hogy a hívek varázslókhoz járnak, vegyítik a keresztyénséget a pogánysággal. Ha nyíltan kimondjuk, hogy nem a varázslókhoz és nem az elhunyt ősökhöz kell fordulni gondjaikkal, bajaikkal, hanem az Úr Jézushoz, ez azzal is járhat, hogy a következő alkalommal kövekkel fogadnak, vagy halállal fenyegetik az igehirdetőt azoknak a hozzátartozói, akik az evangélium világosságában megtagadják

otthon, hogy részt vegyenek az ősi vallás okkult rítusain.

A varázslók, ha veszítenek tekintélyükből, jövedelmükből, attól sem riadnak vissza, hogy felgyűjtsanak egy-egy gyülekezeti termet.

Az evangélium mégis diadalmaskodik, ha életünket sem kímélve, kiállunk az Igazság mellett. Nemcsak a megtévedt, becsapott embereket szabadítja meg az Úr az ördög hatalmából, hanem csodálatos módon, maguk a varázslók is megtérnek, és az evangélium hírnökeivé válnak.

Az egyik ilyen eset Tugela Ferry-ben történt. A környék híres varázslója, aki az összes létező betegségre képes volt varázsszereket készíteni, kórházba került, és meghalt – minden életműködése leállt. Bizonyágtételében később arról beszélt, hogy az Úr visszaküldte őt, hogy hirdesse a megtérést és a bűnbocsánatot. Ez az ember addig nem vett részt egyetlen istentiszteleten sem, sohasem olvasta a Bibliát, de miután felébredt a kórházban, azonnal tudta, mit kell hirdetnie a köréje gyűlt, kíváncsiskodó orvosoknak, ápolóknak és a többi betegnek. Lelkigondozót keresett, hogy megvallja bűneit, sötét mesterkedéseit. Mihelyt megtette ezt, érezte, amint va-

rázsereje elhagyja, de erőt és hatalmat kapott a Szabadítóról való bizonyágtételre, a megtérés és a bűnbocsánat hirdetésére. Végül elhozta fétiseit, edényeit és eszközeit, hogy elégessék azokat. Vele együtt egy másik varázsló is elégette a dolgait.

Az Apostolok cselekedeteinek 19. részében olvassuk: „Azok közül sokan, akik a varázslást űzték, összehordták könyveiket, és mindenki szeme láttára elégették (...) Így az Úr ereje által az ige hatalmasan terjedt és megerősödött.” (ApCsel 19,19-20)

Szerzte a világban terjednek az okkult

Az evangélium mégis diadalmaskodik, ha életünket sem kímélve, kiállunk az Igazság mellett.

praktikák. Kezdve a horoszkóptól, az átkokon és megkötözöttségeken át a rituális gyilkosságokig emberek millióit érinti ez a jelenség. Egyre égetőbb lesz az apostol felhívása: „Éljetek úgy, mint a világosság gyermekei (...) Ne vegyetek részt a sötétség haszontalan cselekedeteiben, hanem inkább leplezzétek le ezeket.” (Ef 5,8.11)

● ORBÁN ATTILA

A szerző erdélyi evangélikus lelkész, aki 2007 szeptembere óta a dél-afrikai Kwasizabantu Felekezeti Misszióban szolgál családjával együtt.

Ha így nézzük, „Régi Kor”-nak is nevezhetnénk, mivel szellemi hatása hanyatlóban van, noha hatása még sokáig érezhető marad. Ezért foglalkozunk vele most is, hiszen hat a korszellemre.

A New Age determinált világképe szerint a keresztyénség korát, mely a Halak jegyének időszaka volt, asztrológiai szempontból fölváltotta a Vízöntő korszaka. Ez az ő idejük, melyben eljön minden vallás közös messiása; az ember jósága diadalmaskodik, mert minden mélyén ott a jó, a rossz pedig nevelési hibák következménye csupán; a szellemi kiskorúság után az ember fölnő a világhoz és harmóniában, megértésben fogja azt össze; ezért ötvözi a vallásokból a maga igazságát alátámasztó elemeket és azt hirdeti, hogy minden vallásos út végül is Istenhez vezet.

Nyilvánvaló, hogy ezzel a fölfogással a mai kor embertelen, antihumanista és globalizációs hatásai elől akarnak menekülni, és egyúttal élhetőbbé, emberségesebbé és az egyéni megnyugvás helyét megtalálva, jobbá akarják tenni a földi életet. De a jobbító szándék ellenére is hamis úton járnak, amit a Biblia kijelentéseiből is tudunk.

Az asztrológia művelése ellentétes Isten akaratával, és már Mózes első könyve első lapjaiból, a teremtés történetéből világos, hogy a Nap, a Hold és a csillagok nem hordoznak asztrális szellemi töltetet. Csak az egyetlen igaz Istennek, a mi Atyánknak a teremtményei: fizikai tárgyak, amelyek a

A NEW AGE kilátásai

világ „működésében” kapnak szerepet Istentől; feladatuk csupán a világítás, az idők elhatárolása és a térbeli tájékozódás segédeszközei.

A New Age tetszetős és más spirituális mozgalmak által előkészített elképzelése veszélyes, mert látja ugyan a bajt, de h a m i s

kereszt üzenetét. Nem látja, hogy szükségünk van egy tőlünk független örök igazságra és az onnan Földről jövő segítségre. Nem érti a szerető Istent, aki egy szülött Fiát adta értünk, és ezért nem is az alázatos Hozzá térésben keresi a megoldást. Maga lett önmaga mértéke, és ezért önmaga körül forog.

A bibliai hívőkön, rajtuk is múlik, hogy megtalálják-e ezek és más kereső, kimondva vagy

A teremtés történetéből világos, hogy a Nap, a Hold és a csillagok nem hordoznak asztrális szellemi töltetet.

kimondatlanul is szenvedő és szeretetre vágyó embertársaink a megoldást életük nagy kérdéseire.

A New Age mozgalom utópisztikus elképzeléseken alapul, s mivel valójában nincs igazi szellemi központja, ahonnan erővel irányítsák, valószínűleg lassan megszűnik, és hatásai a többi hamis mozgalomban jelentkeznek a továbbiakban. De sajnos beszüremkedik némely keresztyén embernek a látásába is.

Vajon van-e mai keresztyénségünknek olyan világos szava, tiszta szeretete és meggyőző ereje, hogy az igazi segítséget eredményesen kínálja föl a mai kor emberének? Rajtad is múlik!

● SZÉLL BULCSÚ

A karmába és a lélekvándorlásba vetett hit az indiai vallás része, de ma már sok nyugati is hisz nyugati, populáris változatában. A nyugati elképzelés szerint az ember lelke újra meg újra emberi testet ölt, hogy a személyisége tovább fejlődhessen; ez a hit a hinduizmusban mindig is megvolt, de nemcsak indiai, hanem egyetemes vallási felismerés; sőt eredetileg a Bibliában is benne volt, csak utólag kivágták belőle. Tényleg így van?

Karma és reinkarnáció

A tan lényege

A karma mint ok-okozat „világtörvény” személytelen erkölcsi mechanizmus, amely a lények tetteit, motivációit figyeli és megjegyzi, jutalmazza vagy megtorolja, a lélek sorsát és újra megtestesüléseit irányítja. Így az előző élet határozza meg a jelenlegit, a jelenlegi a következőt, és ki mit tesz, azt kapja vissza. Minden bűn elnyeri büntetését, nincs kegyelem... Az életek egymást követő forgataga azonban maga a szenvedés, amiből minden hindu és buddhista irányzat ki akar szabadulni. Mindenki gondol, mond vagy tesz ugyanis olyasmit, amit a karma törvénye megtorolhat vagy megjutalmazhat – egy újabb élettel. Ez akár a

földiek, az istenek vagy a poklok világában lesz, előbb-utóbb véget ér, mert elfogy az érdem vagy a büntetés, és kezdődik minden újra... Hogy a karma mennyire determinál, arról eltérnek a vélemények: végső soron semmit sem lehet ellene tenni, vagy kikerülhető a tudatállapot megváltozása („megvilágosodás”, „felébredés”) révén, vagy egy hindu istenség (pl. Krisna) vagy egy misztikus buddha (pl. Amitábha) segítségével.

Az élet kérdései

Egyetemes emberi megfigyelés, hogy egyesek jó, mások rossz körülmények közé születnek, és hogy sok jó ember él rosszul, sok gonosz pedig jól. A lélekvándorlás tana is arra próbál magyarázatot adni, hogy miért eltérő az emberek sorsa, miért tűnik sokszor olyan igazságtalannak, és hogy lehet ezt a helyzetet elviselni?

Az egyéni és közösségi sors

Az indiai kaszt-rendszer tulajdonképpen nem más, mint a karma-tan társadalmi vetülete. A „karmikus szint” ugyanis nemcsak az egyén lelkületében és sorsában jelenik meg, hanem abban is, hogy melyik kasztba született. Minél magasabb rétegbe születik, elvben annál kö-

zelebb van (lehet) az istenséghez. A kasztok közt nincs átjárás, csak a kaszton kívüli remete élet és az intenzív vallásosság révén lehet feljebb emelkedni egy jobb következő életbe, vagy kikerülni a létből. Mindenki magáért felelős, más nem

avatkozhat bele a sorsába. Ezért kezdetben Indiában a keresztyén karitatív miszsiót nem jó szemmel nézték („Ha most segítesz neki, csak elodázod a büntetését egy következő életre, jobb, ha most elszenved, és túl van rajta!”), de ez újabban Teréz Anya munkája és a Vöröskeleszt hatására hindu értelmiségi körökben változik („A te karmád az, hogy szenvedj, az én karmám az, hogy segítek...”).

Ha a társadalomban minden egyénnek saját karmája van, akkor a társadalom és egy nép egészének is megvan a jó vagy rossz karmája, és ezért éri társadalmi vagy természeti katasztrófa (pl. holokauszt, cunami). És mivel mindenki megérdemli, amit kap, és mindenki azt kapja vissza, amit mással tett, e katasztrófák meg fognak ismétlődni. (A hentes megöli a disznót, ezért következő életében disznóvá lesz, akit megöl egy hentes, aki...) Kérdés, hogy mindez megoldás-e az élet igazságtalanságaival szemben?

A bibliai bűn- és megváltástan

A probléma nem az énünk létezése, hanem az egoizmus. Nem az anyagi testben való élet, hanem a test indulatai feletti kontroll hiánya. Nem egy személytelen világtörvény, hanem a mi öntörvényűségünk a Törvényadóval szemben – mintha Isten nélkül is tudnánk, hogy mi a jó és a rossz. Ez az öntörvényűség „a bűn”, ami alaptermészetünké vált, és az egyes vétkek csak ebből következnek. A vétkek pedig nemcsak a másik ember, a világ vagy maga a vétkes ellen irányulnak, hanem Isten ellen is. Isten azonban szent, és számon fogja kérni az emberek gondolatait, szavait és tetteit. Mivel mindenki

a bűn rabja, mindenki vétkezik, így szabadulásra és bocsánatra szorul. Ez az, ami Krisztus helyettes áldozata révén meg is adatik mindenkinek, aki az érte meghalt, de feltámadt Krisztusban bíz, és nem önmagában. Méghozzá mindez itt és most, ebben az életben.

Lélekvándorlás az Újszövetségben?

Gyakran félreértett, félremagyarázott szövegek: 1Móz 9,6: „*Aki ember vérért ontja, annak vérért ember ontja.*” – Egyfelől maga Isten kéri számon (ld. 9,5), másfelől a közösségi igazságszolgáltatás; nem egy világtörvény egy másik életben.

Jel 13,10: „*Ha valakinek kard által kell meghalnia, kard által hal meg.*” – A hívők a nagy nyomorúság idején, nem egy másik életben.

Mt 7,2, Lk 6,38, Mk 4,24: „*Amilyen mértékkel mértek, nektek is olyannal mérnek.*” – Maga Isten a végső ítéletkor, és nem egy világtörvény egy másik életben.

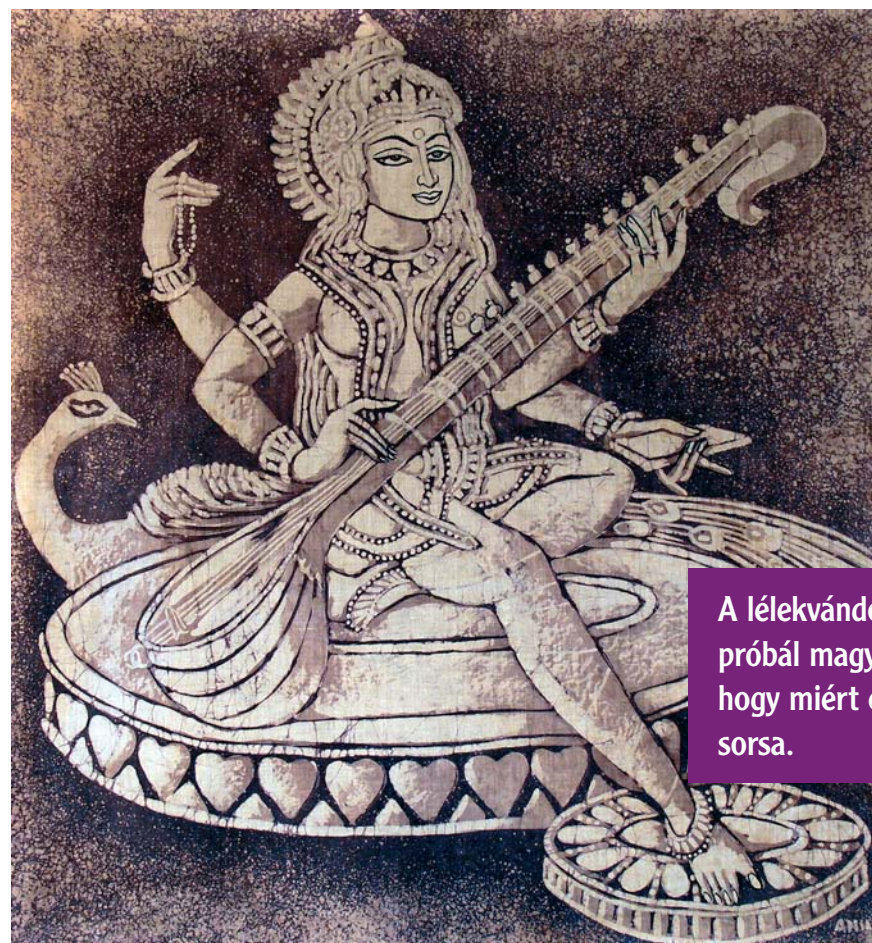
Gal 6,7: „*Amit vet az ember, azt fogja aratni is.*” – Mármint a hívő, aki választhat: vagy a bűnnek vagy a Szentléleknek engedelmeskedik.

Jn 9,1-7: „*Ki vétkezett: ez vagy a szülei, hogy vakon született?*” – A tanítványok nem a vak előző életére gondoltak, hanem a több nemzedéket sújtó isteni büntetés bibliai példáira és a kortárs rabbik tanítá-

sára, akik szerint vétkezni már az anya-

A lélekvándorlás tana is arra próbál magyarázatot adni, hogy miért eltérő az emberek sorsa.

Jn 3,3: „Ha valaki nem születik újonnan, nem láthatja meg az Isten országát.” – Isten országa nem a menny vagy egy következő élet, hanem Isten belső uralma az emberben és az eljövendő messiási királyság; Jézus nem egy másik életről beszélt, hanem odafentről megújult életről itt és most.

Vö. Zsid 9,27: „...elrendeltetett, hogy az emberek egyszer meghaljanak, azután pedig ítélet következik.”

Két alapvető nyugati félreértés

A nyugati általános tévhit szerint az életek végtelen sora a *személyiség fejlődésének lehetősége*. Először is a lélekvándorlás ott, ahol kitalálták, sosem volt pozitív értelemben vett „lehetőség”: az én illúziójának és szenvedéseinek végtelen sorát jelenti, amiből minden helyi vallási irányzat *szabadulni* igyekszik. Másodszor nem a nyugati értelemben vett lélek – a személyazonos öntudat – az, ami vándorol. A hindu irányzatok szerint a lélek (*purusa* vagy *átman*) változatlan és örök, de *személytelen*; a személyiség csak a „testruha” része (lásd arc, ujjlenyomat), amelyet minden halállal levett magáról. A buddhizmus pedig az *átman* létezését is tagadja, a hétköznapi értelemben vett személyiséget illúzióknak tartja. Harmadszor, fejlődésről is csak akkor lehetne szó, ha a lények mind emlékezhethetnének előző életük tanulságaira. Nem csoda, hogy minden indiai eredetű irányzat végső soron magától a léttől akar megszabadulni.

Összefoglalás

A lélekvándorlástan nem „egyetemes felismerés”, hanem sajátosan indiai gondolat, csak olyan vallásokban található, amelyek átvettek hindu elemeket (pl. szikhek, nyugati ezotérikusok). Nem „örök tan”, hanem Indiában is lassan alakult ki, folyton változott, és több, ellent-

Indiai és nyugati fogalmak

Szanszkrit *karma* = „tett” vagy „munka”. A legősibb indiai vallási iratokban (Védák) még a mágikus szertartások garantált hatását jelentette. A későbbi misztikus tanokban (pl. Upanisádok) viszont már a tettnek a cselekvőre gyakorolt visszahatását. A számszára = „létforgatag”, ti. a születés – halál – újraszületés kereke, a testről testre vándorlás forgataga.

A *reinkarnáció* = „újra megtestesülés”, a *transzmigráció* = „átvándorlás”, ti. testről testre, létformáról létformára.

mondásos változatban létezik. Nem is „jó hír”, hanem mint helyzetkép éppen rossz hír, amely nem nyújt igazi megoldást az élet igazságtalanságaival kapcsolatban.

A tan sosem volt a keresztyén hit része, mert a bibliai isten-, világ- és emberképpel összeegyeztethetetlen. Nem törölték ki a „bibliai reinkarnációs eseteket” sem, mert nem léteztek. Az ókori egyház az élete árán is őrizte a Szentírást, és ha bárki át akarta volna írni, az ellen tiltako-

zott volna, ahogy a kritikusok vádaskodhattak volna. Mindennek azonban nincs semmi történelmi nyoma.

SZALAI ANDRÁS
Apológia Kutatóközpont
www.apologia.hu

● A témáról a *weboldalon több, részletes tanulmány is olvasható.*

A rendszerváltás hajnalán az emberek rendkívüli érdeklődéssel fordultak a csodadolgok iránt. Egyrészt a vallások, másrészt az UFO-jelenségek, ezotéria és a különböző spirítiszta irányzatok nagy tömegeket mozgattak meg.

Vajon hol van az igazság? – Tettem fel magamnak én is a kérdést. Valami megmagyarázhatatlan belső kény-

tem volna találkozni velük színről színre. Az egyik idézés alkalmával azt kértük, hogy a meghalt barátunk jelenjen meg. Akkor még nem tudtam, hogy a halottak nem jelennek meg, csupán gonosz lények veszik fel az alakjukat, és így tévesztenek meg sokakat, ld. Jel 16,14. 1991 húsvétján történt idézésünk alkalmával kérdeztem rá először, hogy létezik-e Isten, a válaszuk határozott igen

Veszélyes vizekre eveztem

szer hajtott, hogy mindennek utánajárjak. Izgatottan és nyitott szívvel fogtam neki, hogy felfedezem a számomra ismeretlen világot. Az összegyűjtött információk alapján megszerveztem egy szexuális, és döbbenet vettük észre, hogy amit eddig csak hallottunk, olvastunk, az igaz. A pohár mozgott a kezünk alatt és értelmes mondatokat írva válaszolt a kérdéseinkre. A következő napokban rendre megidéztem a szellemi lényeket, de az élet alapkérdéseiben nem elégítettek meg éhes lelkemet, sőt egyre zavarosabb válaszokat adtak.

A rejtőzködő lényekkel azonban mégsem hagytam abba a kapcsolatot. Szeret-

volt. Valójában ekkor mondtak igazat először, hiszen a Bibliában is meg van írva Jak 2,19-ben: „Te hiszed, hogy egy az Isten. Jól teszed. Az ördögök is hiszik és rettegnek.” Számukra nem Isten létezése a kérdés, hanem az, hogy mit akar tőlük, velük, és emiatt félnek. Az idézések után úgy éreztem, mintha az összes gonosz lény rám szabadult volna. Megpróbáltak a gondolataimba férkőzni, és halálfélelmet kelteni bennem. Tudatlanul is **Istenhez kiáltottam**, hogy segítsen ebben a szorult helyzetben. Ekkor eszembe jutott, hogy egy templomi esküvő alkalmával találkoztam egy kedves tekintetű lelkésszel, így őt ke-

restem fel. Az ő szemei azt kérdezték, amit Jézusé is.

Segíthetek valamiben?

Megosztottam vele küzdelmeimet, és ő imádkozott is értem. Innen indult megterésem története. Megértettem helyzetem súlyosságát, Krisztusra szorultságot. A Bibliából megismertem mindennek az okát, és a kérdéseimre is végre kielégítő választ kaptam. Megértettem Isten és Sátán között dúló nagy küzdelmet, hogyan is volt a kezdetekben, és most mi zajlik a szellemvilágban körülöttünk és értünk (Jel 12,17).

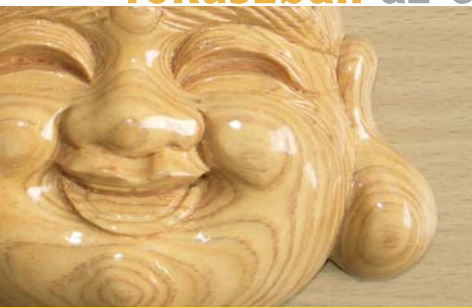
Aki tiltott területre merészkedik, azon Sátán és a bukott angyalok uralkodni fognak. Csak Isten hatalma – válaszként

Azoknak, akik Krisztusban rejtik el életüket, nem árthat az ördögi cselvetés.

a hittel elmondott imára – szabadíthat meg. Jézus második visszajöveteléhez közeledve az okkult dolgok egyre jobban és nagyobb körben fognak elterjedni. Annyira, hogy – ha lehet – a választottakat is megtévesszék (Mt 24,24). De azoknak, akik Krisztusban rejtik el életüket, nem árthat az ördögi cselvetés.

● SÁRKÖZI GÉZA

Gondolkodjunk másokkal

• Válogatta: Kovács Imre

„Nem érezzük magunkat biztonságban a világban. A biztonság hiányának tudatosítása már önmagában arra ösztönöz, hogy valami biztonságos alapot keressünk. Luther még azt kérdezte: Hol találok kegyelmes Istenre?, ma sokan így teszik fel a kérdést: Hol találok biztonságra és lelki békére?”

Alister McGrath (1953-), angol teológus és molekuláris biológus

„A hiszékeny elme... abban leli a legnagyobb örömét, ha hihetetlen dolgokban hisz. Annál könnyebben hiszi el őket, minél hihetlenebbek; de nem kelti fel az érdeklődését az, ami egyszerűen hozzáférhető, mert az ilyenekben akárki hihet.”

Samuel Butler (1835-1902), angol író

„...hadd, hogy egyedül én legyek a te Istened, és soha ne keress senki más, vagyis ha valami jót nélkülözöl, azt tőlem várd, és nálam keresd, ha szerencsétlenség és nyomorúság ér, folyamodjál és ragaszkodjál hozzám. Én, én elégítek meg, és én segítek ki minden nyomorúságból, csak azt ne engedd, hogy másra csüngjön és másra pihenjen meg a te szíved!”

Luther Márton (1483-1546), reformátor: Nagykáté (1. parancsolat)

„Ha a forgatáson eltüsszentem magam, 40 ember jön mindjárt valami csodagyógynövénnel. Bokszolni is azért kezdtem el, mert ez az én válaszom azokra a figurákra, akik fehér pizzamában egymás chi-jét tapogatták.”

Hugh Laurie (1959-) angol színész, író és zenész (Doktor House)

„Több dolgok vannak Földön és egen, Horatio, mintsem bölcselmetek azt felfogni képes.”

Shakespeare (1564-1616), angol drámaíró: Hamlet

„A legnagyobb hiba, amit az orvosok elkövetnek, hogy a testet anélkül próbálják meggyógyítani, hogy az elmét is gyógyítani próbálnák.”

Platón (Kr.e. 427-347), görög filozófus

„Még korunk szélhámosainak is tudósnak kell magukat színlelni, mert különben senki sem hinne nekik.”

Carl Friedrich von Weizsäcker (1912-2007), német fizikus és filozófus

„Nem lándzsák és kardok, katonák vagy hadseregek mozdítják elő az igazságot, hanem vita és szelíd meggyőzés.”

Szent Athanasius (293k-373), alexandriai püspök

„Jövendőmondásból busásan meg lehet élni, igazmondásból annál kevésbé.”

Georg Christoph Lichtenberg (1742-1799), német tudós és író

„A legsúlyosabb hiba, ha a tények megismerése előtt kezdünk el elméleteket gyártani. Biztos, hogy a tényeket kezdjük majd el hozzáigazítani az elmélethez, pedig éppen fordítva kellene eljárni.”

Sherlock Holmes (Sir Arthur Conan Doyle regényhőse)

„Idegenkedem a lélekvandorlás tanától. Nem tudom elfogadni, hogy a húsvéti sonkát fogyasztva, esetleg éppen Charlie nagybácsinkat falatozzuk.”

Mel Gibson (1956-), amerikai-ausztrál színész, rendező

„Mindenki, aki hisz a parajelenségekben, emelje fel a kezem!”

Max Kauffmann, amerikai humorista

„Láttam a jövőt. Olyan, mint a jelen, csak hosszabb.”

Don Quisenberry (1953-1998), amerikai baseball játékos

Az orvos kezel, a természet gyógyít.”

Arbiter Petronius (-Kr. u. 66), római író

Hívő nagymamám révén hallottam először Istenről. Minden este imádkoztam kötelességből és félelemből, mert úgy éreztem, ha nem teszem, ezzel megharagítom Istent.

A transzcendentális világgal 14 éves koromban találkoztam, amikor elmentem agykontroll tanfolyamra. Egy-két alkalom után furcsa dolgot vettem észre: csukott szemmel kezdtem el látni. A tanfolyam végeztével ez elmúlt, de nem szabadultam meg a rossztól: kemény rockzenét kezdtem hallgatni, ami kifejezte a világfájdalmat, amit éreztem.

Szabadulásom az okkultizmusból

Befelé forduló lettem, nem találtam önmagam. Később megelégedve ezt az állapotot elkezdtem felépíteni önmagam – szó szerint is: belefogtam a testépítésbe szinte rabjává válva a testkultuszban. Találkoztam egy masszőrrel, és különös dolgot tapasztaltam: masszírozás közben olyan érzésem volt, mintha áram futott volna rajtam végig. Most már tudom, hogy ez „fentről” kapott (de nem Istentől származó) energia volt. Ekkor kezdődött a kálváriám. Elkezdtem olyan emberekkel találkozni, akiknek hasonló élményük volt. Találkoztam egy reikiben járatos emberrel is, ekkor történt velem, hogy **aurát láttam**, és testen kívüli élményem volt. Nagyon megijedtem, ennek ellenére elkezdtem olvasni okkult és ezoterikus könyveket. Kezdttem olyanná válni, mint egy gyorsan lemerülő akkumulátor, ha nem kaptam energiát, agresszív és erőszakos lettem. Már tudtam: valami nincs rendben.

2005 szeptemberében újból közelebb kerültem Istenhez, meg is keresztelkedtem. Próbáltam lelkésztől is segítséget kérni az okkultizmusból való szabadulá-

som érdekében, de nem sikerült. A keresztelém után néhány nappal nagyon rosszul lettem. Azt hittem, hogy a karácsony utáni bulizás az oka; halálfélelem volt, és lélekszakadva imádkoztam. Egy hónappal később, más okból kórházba kerültem, ahol még közelebb kerültem Istenhez katolikus pap szobatársamnak is köszönhetően.

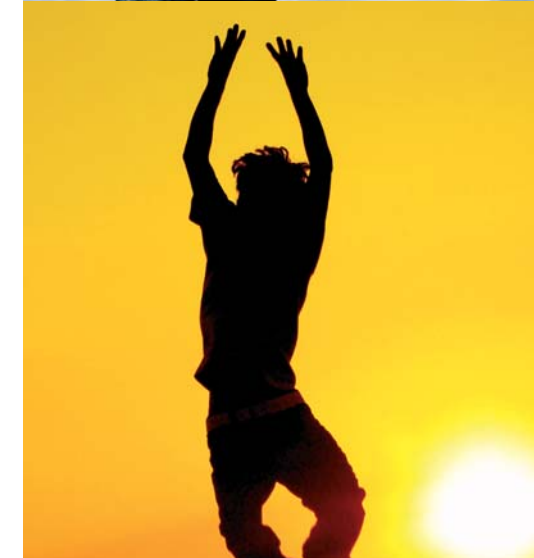
Közben az **okkult támadások** sem maradtak el, a fölöttünk lakó szomszéd által időnként kaptam energiát. 2006 októberében jött a segítség egy ismerőstől, aki azt mondta, hogy nagy bajban va-

gyok, és ideadta Gál Péter *A New Age keresztény szemmel* című művét. Elolvastam, és megnyugodtam, tudtam, hogy **Isten megsegített**. Ezután még hatalmas hitküzdelem jött, testi betegség, okkult támadások következtek, de nem adtam fel, a Bibliából kaptam útmutatást, hogy ha hiszek Jézus Krisztusban és az Ő szavában, akkor Ő megszabadít minden bajomból. Lelki jó barátommal elkezdtünk imádkozni, és Jézus nevére elmúlt minden fájdalmam. A támadások azóta egyre ritkábban jönnek, én pedig fokozatosan, napról napra tanulom, hogy Istenre hagyatkozva, az Ő nevét segítségül hívva és Benne bízva éljem az életem.

E tapasztalataim alapján szeretném felhívni minden ember figyelmét az okkultizmus veszélyeire. A teológusképzésben is helyet kellene adni az okkultizmusról szóló ismeretek tanításának, mert tapasztalataim alapján nagyon kevés lelkész van tisztában ezekkel a dolgokkal.

• KOVÁCS VIKTOR

Testi betegség, okkult támadások következtek, de nem adtam fel, a Bibliából kaptam útmutatást.

Fogorvosom várójának faláról kacsintott rám a következő idézet: „A fogorvos és a bölcs a gyökerekig hatol.” Hiszem és tapasztalom, hogy az Istentől kapott bölcsesség adja igazán a látható történések előtere mögött húzódó

ritkább belül a levegő, annál gyorsabb a beáramlás. Ez nemcsak a tapasztalható fizikai valóságra, hanem emberi mivoltunk lelki-szellemi valóságára is érvényes. Kiüresedett, kiégett, csalódott lelkű emberek erősen szomjaznak valamilyen reménységre, hogy a lelkükben tátonogó úrt valami vagy valaki betöltse. Nehéz szívvel kér-

dezem: Krisztus egyházát és annak tagjait (esetleg a Kedves Olvasót) mennyi mulasztás terheli abban, hogy sokak lelkében az Isten-formájú lyukat nem a Krisztusban megismert Isten tölti be? Lelki-szellemi (spirituális) táplálék nélkül az ember képtelen élni. Ez a táplálék – a testihez hasonlóan – lehet egészséges és építő, de lehet egyoldalú, vitaminhiányos vagy éppen mérgező is. Éppen napjaink digitális világa segít mélyebben megérteni: nincs ember, akit valamilyen lelki-szellemi erő ne működtetne, mozgatna, mint valami szoftver a gépeinket. A mobiltelefon is azt a hálózatot használja, amelyikre kapcsolódik. Igen, léteznek különböző lelki-szellemi erőterek! Az **ezoterikus jelenségek** nagy része tényleg működik! Éppen ez benne a veszélyes. Lehetetlen dolgokat egyikünk sem tilt meg gyermekének. Isten szava éppen azért tiltja meg óvó szeretettel az ezotériával

foglalkozást, mert valóságos erők, erőterek működnek benne. Történnék akár gyógyulások is – de ezek csak az élet földi, biológiai szakaszára jelentenek javulást. Ugyanakkor örökélet-veszélyesek azért, mert nem mindegy: honnan fúj a szél! Az életet teremtő és újjáteremtő Istentől a Lélek szele, vagy valóban létező és működő, idegen lelkek szele.

Mindannyiunk élete tehát spirituális

Az ezotéria háttere most már legyen egyértelmű: nem Isten!

erőtérhez kapcsolódik. Végso soron két erőter létezik: az Istennel való közösség és az Isten nélkülség erőtere. Az előzőt nevezik az egyházi szóhasználatban mennynek, üdvösségnek, az utóbit pedig pokolnak, kárhozatnak. Kétségkívül az ezotéria izgalmasabb, titokzatosabb, külsőségekben többnyire hatékonyabb, mint az élő keresztyén hit. De az ezotéria háttere most már legyen egyértelmű: nem Isten! Nem az élet, hanem annak ellenkezője. Kapcsolódjunk bátran és reménységgel az Élet Istentől adott erőterébe! A „belépési kód” is ismert: a föltámadt és élő Krisztus!

• KOVÁCS LÁSZLÓ

Egy ezotériával foglalkozó honlap így hirdeti magát: *asztrológia, horoszkóp, hogyan válaszolnak az angyalok, testünk csakrái hogyan adják át lelkünknek az univerzum energiáit, jóslás, mágia, gyógyító kövek, furcsa véletlenek és álmok magyarázata...* és sorolhatnánk. MINDEN, csak nem Jézus Krisztus.

Az **ezoterikus keresztyén** szintézis honlapján ezt az ígéretet találjuk: „Ha kilépsz velünk a fényre, kulcsokat kapsz az élethez!” A keresztyén tanítást szintézis-

Ma a vallásos igényt az ezotéria vagy New Age (új hullám) nevű, sok mindent magába ölelő szellemiség szolgálja ki leginkább. Ez pontosan olyan szellemi síkon, mint amilyen a „multik” által behozott élelmiszerkínálat. Elvették a „háztájt”, a kiskertben nőtt ízes paradicsomot, adtak helyette „szép” egyen méretű EU-szabvány gyümölcsöket. Ételeiknek van íze, a mesterséges aromától, van színe, az élelmiszer színezéktől, van tápértéke, mert esetleg fehérjével vagy egyéb dúsított, meg is

EGY ALTERNATÍV MEGOLDÁS ebben a materialista világban

be hozzuk a magunk bölcsességével, és már kezünkben is van a kulcs. Szerintük életünk értelme, „hogyan bölcs istenek legyünk. Hogy felismerjük: teremtők vagyunk, mindent elérhetünk, amit akarunk.” Ezzel a kijelentéssel pedig máris elkövetjük az „ösbűnt”, vagyis Isten nélkül akarjuk élni életünket.

Az ember „gyógyíthatatlanul vallásos” lény. Ezt az igényt a több évtizedes materialista ideológia sem tudta kiirtani. Tény, hogy elszakadtunk a Teremtőtől, fájdalmas hiány van emberi szellemünk legmélyén, ami keresésre ösztönöz. A materializmus annyiban elérte célját, hogy még jobban eltávolította az embereket a forrástól, de helyette nem tudott adni semmit. Az emberek pedig éhesek, és azt „eszik”, amit találnak.

lehet hízni tőle. Aki folyton rágcsál valami ilyesmit, rengeteg felesleges és káros dolgot visz a szervezetébe, közben pedig mégis éhesnek érzi magát. A táplálék nem attól egészséges, ha súlygyarapodást okoz, hanem attól, hogy csillapítja az éhséget, a szervezet számára megfelelő arányban és mennyiségben biztosítja a szükséges anyagokat és végül, de nem utolsó sorban élvezhető, finom.

Életünket a Teremtőtől kaptuk, aki szeretetből, szeretetre teremtett, akinek kezében van a sorsunk is. Téves úti jelekben keresni válaszokat, amikor az élő Isten kijelentéseit is olvashatjuk. Ugyanilyen tévedés kövek gyógyító erejében bízni, amikor a kijelentésben ezt olvassuk: „Mert én, az ÚR, vagyok a te gyógyítód.” (2Móz 15,26b)

Az angyalokról ezt írja a Biblia: „Vájon ezek

nem szolgáló lelkek-e mind, akik azokért küldetnek szolgálatra, akik örökölni fogják az üdvösséget?” (Zsid 1,14) Ne tulajdonítsunk nekik olyasmit, amire nincs felhatalmazásuk.

A Biblia kijelentései tiszták, igazak és elegendők. Nem szükséges semmit hozzátenni, ahogyan elvenni sem szabad belőle. Ha a gyógyszerész a gyógyszer receptjéből kihagy valamit vagy hozzátesz olyasmit, ami nem szükséges, biztosan olyan készítményt fog kikeverni, aminek más lesz a hatása, mint az eredeti recept szerinti gyógyszernek.

Ne elégedjünk meg pótszerekkel, keressük az igazit, az eredetit! Nem elég a szomjúság csillapítása, tiszta vízre van szükségünk. „Aki abból a vízből iszik, amelyet én adok neki, soha többé meg nem szomjazik” (Jn 4,14) – mondja Jézus Krisztus, aki egyedül ÚT, IGAZSÁG és ÉLET.

• A. L.

„Aki meggyógyít, annak igaza van.”

Az ezotéria által kínált segítséget az élet különböző területein egyre több keresztyén is igénybe veszi. Manapság a jó közérzet a testi egészség és a sikeres élet függvénye. Ha valaki nem foglalkozik ezotériával, akkor kimarad a természetfeletti erő hatásából, amely ezeket biztosíthatja számára. Ezt az erőt többféleképpen nevezik: csí, „isteni energia”, életerő stb.

Aki Isten nélkül keres kapcsolatot természetfeletti erővel, az démonok hatásának teszi ki magát.

Az ember életszükségei – ezoterikus kínálat

BIZTONSÁG – amulett, talizmán – Segítség betegségben, veszélyben – inga, varázsvessző, reiki, gyógyhatású tárgyak

A JÖVŐ ISMERETE – asztrológia, spiritizmus, jóslás

HATALOM, MEGBECSÜLÉS ELÉRÉSE – mágia, igézet, szellemidézés

SZERETET, ELFOGADÁS – szekták, ezoterikus közösségek, rendek

Az ezoterikus megoldások hatása a keresztyén emberre

Semmi sem vívja ki Isten haragját jobban, mint az idegen hatalmakkal való foglalkozás. „Ne imádd és ne tiszteld azokat, mert én az ÚR, a te Istened féltőn szerető Isten vagyok!” (2Móz 20,5a) „Idegen istenekkel ingerelték, utálatosságokkal bosszantották.” (5Móz 32,16)

Ezek a dolgok elsomorítják a Szentlelket. „Ne szomorítsatok meg az Isten Szentlelkét, aki által el vagytok pecsételve a megváltás napjára.” (Ef 4,30)

További lehetséges hatás: megtévesztő, félrevezető lelki hatás. „A Lélek pedig világosan megmondja, hogy az utolsó időkben némelyek elszakadnak a hitől, mert megtévesztő lelkekre és ördögi tanításokra hallgatnak.” (1Tim 4,1)

Elfordulnak Istentől, meghidegül a Vele való kapcsolat, átveszik a korszellem értékrendjét. „Nehéz idők jönnek. Az emberek ugyanis önzők, pénzsóvárak lesznek, dűcekvők, gőgösek, istenkáromlók, szüleikkel szemben engedetlenek, hálátlanok, szentségtelenek; szeretetlenek, kérlelhetetlenek, rágalmazók, mértéktelenek, féktelenek, jóra nem hajlandók (...), akik inkább az élvezeteket szeretik, mint az Istent. Az ilyenek a kegyesség látszatát megőrzik ugyan, de annak erejét megtagadják. Fordulj el tehát ezektől.” (2Tim 3,1-5)

„Mivel pedig megsokasodik a gonoszság, a szeretet sokakban meghidegül.” (Mt 24,12)

Ellankadnak a hitben. „Mivel langyos vagy, és sem forró, sem pedig hideg: kiköplek a számból.” (Jel 3,16)

Segítség és kiút

– Felismerni, belátni: tudnunk kell, hogy az ezoterikus gondolkodás és praktikák Istent felbosszantják, a Szentlelket pedig megsomorítják.

– Megbánni: meg kell ismernünk Istent, és a bocsánatát kérni. Jó megoldás egy megbízható lelkigondozónál gyónni.

– Abbahagyni, letenni: leszámolni minden ezoterikus elmélettel, és megsemmisí-

teni minden ilyen tárgyat.
– Következmény: szoros kötelékben élhetünk Istennel, az Ő gondolataink elmélkedünk, és csak Tőle várunk segítséget.

A keresztyén ember szükségletei – Isten kínálata

– Védelem és biztonság: Isten maga akar a védelmezőnk lenni. „Aki a Felséges rejtekében lakik, a Mindenható árnyékában pihen, az ezt mondhatja az ÚRnak: Oltalmam és váram, Istenem, akiben bízom!” (Zsolt 91,1-2)

– Segítség, gyógyítás: mindenek előtt Isten a mi gyógyítónk és segítőnk. „Tekintetem a hegyekre emelem: Honnan jön segítségem? Segítségem az ÚRtól jön, aki az eget és a földet alkotta.” (Zsolt 121,1-2) Természetesen orvoshoz is mehetünk, gyógyszer is szedhetünk, és alkalmazhatunk olyan alternatív gyógymódokat is, amelyek nem ezoterikus hátterűek.

– Tudni a jövőt: a mi életünk Isten kezében van. Ő ismeri utunkat és jövőnket. Azt szeretné, ha Benne bízánk. Ígéreteit is a Benne való hithez, bizalomhoz kapcsolja.

– Hatalom és megbecsülés: nekünk keresztyéneknek Isten hatalmát és dicsőségét kell elismernünk.

– Szeretet és elfogadás: Isten maga van velünk. „Ne félj, mert én veled vagyok, ne csüggedj, mert én vagyok Istened! Megerősítek, meg is segítek, sőt győzelmes jobboldalom támogatlak.” (Ézs 41,10)

Ellentétben az ezotériával, nekünk a személyes Istennel lehet kapcsolatunk, vele van dolgunk.

● HEINO WELSCHER
Forrás: az Antenne c. német magazin 2008. április-májusi száma

Gál Péter:

A New Age keresztény szemmel
Art Nouveau Kiadó, Pécs – Jelenleg nem kapható, de letölthető a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár honlapjáról: www.ppek.hu
A New Age nagyon összetett világnézeti divatáramlat. Valójában ma már emberek tömegei gondolkodnak az „új paradigma” szerint, magukat kereszténynek tartó hívő emberek ezrei kapnak lendületet a természetfeletti sajátos „kutatásához” keleti vallási módszerekkel... Ez a mű nagy biztonsággal, felkészültséggel és irodalmi háttérrel mutatja be a New Age-mozgalom gyökereit, majd teszi azt a józan ész és a kinyilatkoztatás mérlegére. A könyv biztos irányt ad mindenkinek, akinek a hite gyengülő félben van, ezzel pedig szolgálja az evangelizációt.

Pálhegyi Ferenc:
Körkép – korkép – kórkép
Keresztyén Ismeretterjesztő Alapítvány (KIA)

Korunk embere az élet minden területén igyekszik kezébe venni az irányítást... De mi végre is a küzdelem, hová vezet értékrendünk és életszemléletünk? Mit akarunk és tudunk kezdeni függetlenségünkkel és hatalmunkkal? Hogyan állnak korunk új istenei annak az Istennek a helyébe, akiben valóban bízhatunk, akitől valóban várhatjuk és remélhetjük a segítséget, a gyógyulást, a jó szerencsét, a boldogságot és a boldogságot?

Könyvajánló

● Összeállította: Bálint Józsefné

Stadelmann Helga: Az okkultizmus, okkult jelenségek – lényege és megjelenési formái

Evangéliumi Kiadó
Napjainkban virágzik az okkultizmus, jóllehet a mi felvilágosult korunk minden természetfelettit megmagyaráz, illetve elvet. Ördög, démonok, babona és mágia olyan fogalmak, amelyeken a modern ember látszólag túljutott... Az ősi érdeklődés változatlanul megmaradt, sőt növekedett a horoszkópok, a kártyavetés, a spiritizmus, az ingázás, a ráolvasás, a jóslás stb. iránt. Ebben a helyzetben vizsgálja meg a szerző, hogy a Biblia mit mond az okkultizmus témájáról, az okkult jelenségekről.

Maharaj R. R.: Egy guru halála – Egy hindu találkozási Krisztussal,

Evangéliumi Kiadó
Egy indiai család története. Az apa híres guru, nagyon különleges ember. Fia apja társaságát, szeretetét keresi, de hiába... Megrázó életrajz és egyben csodálatos bizonyágtétel, hogy miként szabadul a hindu okkultizmus karmaiból.

Josuran, R.: Spiritizmus fertőjében / Rudolf Steinertől Jézus Krisztusig, Evangéliumi Kiadó

A szabadulás útja a spiritizmustól a teljes szabadságig Jézus Krisztuson át.
Manapság az újságok hirdetései tömve vannak csábító (és furcsa) ajánlatokkal, gyógymódokkal és jövőbelátó emberek szolgáltatásaival...

Becsei Tamás: Természetgyógyász voltam,

a Pasaréti Református Gyülekezet kiadása
Korunkban az okkultizmus és a spiritizmus komoly, inváziószerű támadásával kell számolnunk. Sokan – még keresztyén körökben is – szándékosan vagy tudatlanságból vesznek igénybe ilyen erőket. Ez a rövid kis füzet pótolhatatlan és őszinte vallomás egy olyan embertől, aki maga is részt vett és belemerült ebbe a „divatos” foglalkozásba.

További segítség a tájékozódáshoz:

Apológia Kutatóközpont honlapja: www.apologia.hu – Egy iránytű mindazoknak, akik korunk vallási és világnézeti áramlatai között nemcsak sodródni, hanem navigálni is akarnak.
Ízelítőül:
– vallási „ki-kicsoda”, vallási „fogyasztóvédelem”, ismeretterjesztés, statisztikák
– Hitvédelmi Teaház – korjelek értékelése

írásban és hanganyagként
– Tanulmányok: New Age, posztmodernizmus
– Kereszténység és tudomány,
– Média, Keresztény filmklub – filmek üzenete, beszélgetést segítő kérdések
– Könyvkritikák

Pogány invázió

Az ezredforduló óta egyre erősödő pogány invázióknak talán legszembetűnőbb bizonyossága a könyvesboltokban látható, mégpedig az „ezotéria” feliratú standon. De jelen van a sajtóban és az egyéb médiában, naptáron, ékszereken, ajándék csecsebecséken, éttermekben, sportban, a gyógyászatban, a humánerő gazdálkodásban, és még ki tudja, hány helyen. Ennek a heterogén gondolatrendszer(telenség)nek egyetlen eleme sem új vagy eredeti, minden egyes összetevője az emberi történelem korábbi időszakában már élt, hatott és rombolt. Ami mégis új, hogy eddig soha nem látott szervezethez és stratégiai tudatossággal lépnek fel – a „new age” – gondolat összetartó abroncsával megerősítve és felbátorítva – a keresztyénség ellen. Úgy is mondhatjuk: páratlan céltudatossággal láznak a Biblia élő Istene ellen.

E helyütt nem kívánok leltárt készíteni arról, hogy milyen hadrendjei vannak a pogány invázióknak, nem is akarok kiragadni egyetlen hadosztályt sem, hogy azt ismertessem. Jelen írásomnak az a célja, hogy az Isten elleni lázadás mibenlétére

mutassak rá nem kisebb okból, minthogy mi magunk, gyermekeink és unokáink idejében felismerhessük és leleplezhessük hazugságait, s hogy részegítő italából egy kortyot se igyunk. Mert felismerés és leleplezés nélkül védtelenek vagyunk. Szeretnék rámutatni az intézményes egyházak felelősségére és a teológia mulasztásaira is, mert bizony, ha azok mindenkor a helyükön lettek volna, valószínűleg nem lenne most ennyi gondunk. A Biblia szerint minden Isten elleni lázadás az embervilágban ontológiailag (eredetelmélet) az Édenre vezethető vissza. Abban a bukásban fogam meg, amit ama régi kígyó hitető szavainak igazságként való elfogadása idézett elő.

„A kígyó ezt mondta: Dehogyan haltok meg! Hanem jól tudja Isten, hogy ha esztek belőle, megnyílik a szemetek, és olyanok lesztek, mint az Isten: tudni fogjátok, mi a jó, és mi a rossz.” (1Móz 3,4-5)

Az első ördögi hazugság

„NEM HALTOK MEG!”

Isten nyomatékkal felhívja a figyelmet: az ember önmagában halandó, s ezt a halandóságot az engedetlenség radikálisan nyilvánvalóvá teszi. A halál totális jellegű, amit komolyan kell venni.

A kígyó – Istennel szemben – az ember tudatában a halhatatlanság hamis gondolatát hinti el. Ezzel a halálnak az Isten által adott súlyát kioltja. Az eszmetörténet folyamán ez úgy valósult meg, hogy a halált csak részlegesként ismeri el (csak a test hal meg).

Azonban:

■ A Biblia szerint a halál az élet ellentéte. Hogy értendő ez? Az élet teljes (testi-lelki-szellemi) aktivitás, a halál totális (testi-lelki-szellemi) passzivitás. Ez utóbbi jelentéstartalmat hordozza az ószövetségi héber „*seol*”, ill. ennek görög jelölője (ideogramja) a „*hadész*”.

■ A Biblia nem tanítja a test és lélek (szellem) szétválását. Az ember csak Isten éltető leheletét (erejét) bíró testi-lelki egységben élő lény.

■ Az (emberi kategóriát megtartva) hívja elő a „porból” (élettelenből) új életre az embert, mégpedig nyilvántartása szerint („élet könyve”). A garancia: Jézus Krisztus feltámadása. Jób hitvallása ennek a reménységnek gyönyörű ószövetségi példája: „*Mert én tudom, hogy az én megváltóm él, és utóljára megáll a por fölött, s ha ez a bőröm lefoszlik is, testemben látom meg az Istent. Saját magam látom meg őt, tulajdon szemeim látják meg, nem más, bár veséim is megemésztetnek.*” (Jób 19,25-27)

■ Az élők felől nézve – (csak erre kell tekintettel lennünk, hiszen a Biblia az élőkhoz szól, ezért ehhez a dimenzióhoz kötődő fogalomkészlettel fogalmaz) – a holtak feltámadása majd jövőben végbemenő üdvörténeti esemény, mert Krisztus visszajövele is *jövőben végbemenő egyszeri üdvörténeti esemény*. Az „igazak”

feltámasztása és a Krisztusban élők elváltozása Jézus második eljövételéhez van „szinkronizálva”. Ez az elragadtatás. (2Thessz 4,13-18)

■ Megkapó, hogy a Jelenések könyvében János – éppen az ember jelen felfogóképességéhez alkalmazkodva – az általunk ismert és tapasztalt fogalmak negációjával fogalmazza meg az új feltámadt élet jellemzőit: nem lesz fájdalom, nem lesz sírás, nem lesz betegség, nem lesz gyász, nem lesz éhezés, nem lesz félelem s egyáltalán semmi olyan, ami a jelenvaló életet megrontja. Idő (kényszer), idő(zavar), kapkodás vagy éppen unalom és tétlenség sem lesz, hanem mindenre bőségesen lesz mód és lehetőség. (Nem vitatom az „idő” filozófiai értelmét sem az „*idő többé nem lesz*” kijelentéssel kapcsolatban, de a sémita gondolkodás gyakorlatiasságának tükröződése nem hagyható figyelmen kívül.) A jánosi fogalmazásmód az új feltámadott élet „*testben*” való karakterét nyomatékosítja.

■ A lélek halhatatlansága és a holtak feltámadása egymással összeegyeztethetetlen, egymást kizáró hitgondolat. Ebbe az antagonizmusba enged betekintést Pál athéni vitája. Az eszmecsere akkor feneklett meg, amikor az apostol a feltámadásról kezdett tanítani. „*Néhány epikureus és sztoikus filozófus is vitázott velem, akik közül egyesek ezt kérdezték: »Mit akart ez a fecsegő mondani?» Mások ezt mondták: »Úgy látszik, hogy idegen istenségek hirdetője«, mivel Jézust és a feltámadást hirdette. (...) Amikor a halottak feltámadásáról halottak,*

egyesek gúnyolódtak, mások pedig azt mondták: »Majd meghallgatunk erről máskor is.«” (ApCsel 17,18.32)

Sajnos az apostoli tanítás világos vonalvezetését az egyház a konstantinuszi fordulattól kezdve nem tudta követni. Sőt a platonizmus reneszánszával (neo-platonizmus) a lélek halhatatlanságának eszméjét beengedte a keresztyén gondolkodásba. A teológia pedig a mai napig nem volt képes olyan markáns választ adni, hogy megtörte volna e tan egyeduralmát a népi kegyességben. Itt lenne az idő! Arra is, hogy teológiai „maszatolás” ne történjen csaknem minden sírgödörnél. (Biztató jel, hogy az új protestáns fordítás Jób 19, 25 versen javítani bátorkodott Károli szövegéhez képest.)

Kimondhatjuk, minden spekuláció, amely az embernek a halál utáni tudatos és öntudatos tovább egzisztálásáról szól, ördögi gondolat. (Figyelem: a „*klinikai halál*” még nem a halál!)

Az második ördögi hazugság

„OLYANOK LESZTEK, MINT AZ ISTEN: TUDNI FOGJÁTOK, MI A JÓ, ÉS MI A ROSSZ.”

Eleddig e szövegnek jobbra csak morális hangsúlyt adtak. Az embernél a morális ítélőképesség – tekintve, hogy személyiség – Isten teremtői akarata, emberi lényünk része még akkor is, ha a bűn azt eltorzította. Jobb magyarázat az, hogy itt a kígyó az embernek az erkölcsi törvényadó (jogalkotó) szerepkört ajánlja fel. Azonban az igazi nagy hazugság a kígyó részéről az, hogy olyan lehetőséget ígér, amely valóban egyedül csak Isten képessége: az *előre tudás*. Hogy ti. Ő minden jövőben bekövetkező folyamatot – jót és rosszat egyaránt –, már tud. Ennek a hamis ígéretnek igazságként való elfogadása mutatkozik meg

minden olyan emberi törekvés-

ben, amely a jövő „birtokbavételére” törekszik, legyen az a jóslás bármely formája.

A jóslás eredménye lelki rabság, félelem, vagy felelőtlen, vakmerő magatartás.

Van azonban a jövőbe tekintésnek egy legitim formája: a *prófétai kijelentés*. Ezt Isten adja egészen váratlan és szuverén módon. Nem így az ezotéria, ahol az ember maga idézheti elő a (vélt) jövőbelátást. De nemcsak a *kezdeményezés* tekintetében van különbség, hanem a *cél* vonatkozásában is. A jóslás célja: valamilyen előnyszerzés, és ez általában amorális magatartásra ösztönöz. A prófécia célja: hit-erkölcsi szempontból helyes döntésre segítés a jelenben (pl. jól dönt József a látomás nyomán vagy az ősegyház Agabus próféciját követően). Különbség van hatás, ill. az *eredmény* tekintetében is: A jóslás eredménye lelki rabság, félelem, vagy felelőtlen, vakmerő magatartás. A prófécia eredménye – ha hittel fogadják: szabadság (szabadulás), bátorság, bizalom és nyitottság a jövő felé (pl. Ninive megtartatik).

Összegzés

Meglátásom szerint e két ősi hazugságra épül fel az egész ezoterikus rendszer. Ezért olyan utálatos Isten szemében. Ezért figyelmezteti Ő ilyen nyomatékosan népét: „*Ne legyen köztetek olyan, aki a fiát vagy leányát áldozatul elégeti, ne legyen varázslást űző, se jelmagyarázó, kuruzsló vagy igazságtalán. Ne legyen átokmondó, se szellemidéző, se jövőndömdő, se halottaktól tudakozódó. Mert utálatos az ÚR előtt mindaz, aki ilyet cselekszik. Ezek miatt az utálatos dolgok miatt űzi ki előled ezeket is Istened, az ÚR.*” (5Móz 18,10-12) Ámen! Úgy legyen!

Cikkem címét Chuck Smith-től kölcsönöztem, aki ezen a címen filmsorozatot készített. (Lázarus Média Centrumnál elérhető)

● LÁZÁR ÁRTILA

Lélektől

munkában, amire teológiai tanulmányai során nem készítettek fel (betonozás, tetőfedés, könyvelés, szervezési feladatok stb.), sokkal több segítsége volt gyülekezetének tagjaitól, manapság azonban sokszor magukra hagyatottak.

Márpedig a lelkészeket fel kell szabadítani a lelkész szolgálatra

Közelmúltban beszélgettem egy fiatal lelkésszel, aki nem rég került új szolgálati helyeire. Egy önálló és egy társult egyház-köztség tartozik hozzá. Elmondta: „Tudod, nem ilyen lovat akartam. Amiért lelkésznek mentem, azt csak töredékesen tudom végezni. APEH-jelentések, adóbevallások, pályázatírások, könyvelés, egyéb adminisztráció, tárgyalások vállalkozókkal, anyagbeszerzések stb. kótik le időm nagy részét.” Egyik esperes pedig ezt mondta: „Hónapok óta saját gyülekezetemre szinte nincs időm. Közegyházi feladatok, egyházmegyei ügyek, protokolláris rendezvények, adminisztráció, szervezési munkák töltik ki az időmet. Régen nem végeztem már lelkigondozói munkát. Még jó, hogy több lelkészes gyülekezetem van.”

Valami nagyon nincs jól! Tudja ezt egyáltalán az egyház népe? Nekem úgy tűnik, ha egy egyházközségben sikerül a lelkészi állást betölteni,

akkor az ottani gyülekezet tagjai hátródolnak: „A probléma remélhetőleg hosszú évekre meg van oldva, a többit majd a lelkész elvégzi. Hála Istennek nagy munkabírású!” És ettől kezdve a lelkész ezermester, született szervező, könyvelő és így tovább. Közben pedig észrevétlenül gyengül, erőtlenedik a közösség, nincsenek életújítások, megtérések, kevés vagy nincs új arc. Mert a lelkész magára van hagyva. Talán az esperesi és püspöki hivatalokban sem tudják, hogy annak a bizonyos lelkésznek „nincs embere”. Pedig a lelkészeket fel kell szabadítani a lelkigondozásának szolgálatára! Szabaddá kell tenni őket arra, hogy ebben a minden tekintetben feje tetejére állt világban az elbizonytalanodott, félelmet hordozó, ön- és Istenismeret hiányában szenvedő, tömegben és sokszor családjában is magányos emberre legyen ideje. Az egyes emberre! Továbbá legyen ideje és ereje megszólítani és felkészíteni leendő szolgátsakat is erre a munkára.

Közös felelősség

Ahol egészséges munkamegosztás van, ott a lelkész munkaidejének felét olyan lelkigondozói szolgálatban tölti, melyben személyes beszélgetéseket folytat, család- és házasság gondozást végez, vigasztal, igével erősít, Krisztushoz hívogat, együtt imádkozik a rászorulóval, magányossal. Munkájának másik felét pedig a

Lélekig

gyülekezet közösségi alkalmaira való készülés, maguk az alkalmak, a munkatársaival való egyeztetések, beszélgetések és végül, de nem utolsó sorban, saját belső „regenerálódása”, vagyis a csendes órák töltik ki. Ezt a „munka-, időbeosztást és módszert” nem kisebbtől tanulhatjuk meg, mint Jézus Krisztustól. Ő így élt és szolgált akkor, amikor a földön járt.

Ahhoz, hogy a lelkészek szabadok legyenek a krisztusi szolgálatminta „lekoppintására”, a gyülekezetek tagjainak és a közegyházi struktúráknak és gondolkodásnak is meg kell változniuk. Ebben közös a felelősségünk. A gyülekezet tagjai nem lehetnek csak „fogyasztók”, akik szolgáltatásnak veszik azt, ami valójában Isten ügyének a szolgálata. Nekik is ki kell venni a részüket a gyülekezet ügyes-bajos dolgainak intézésében. Akik évente egyszer-kétszer tévednek be a templomba, akik hetente 1 órában kifizethetőnek gondolják a Jóistent, az egyházat és a gyülekezetet pedig ezzel a 60 perccel letudják, fogalmuk sincs, milyen messze vannak az „Egymás terhét hordozzátok: és így töltsetek be a Krisztus törvényét” (Gal 6,2) küldetésünk-től. Az espereseknek, püspököknek, közegyházi hivataloknak pedig észre kell venni, hogy szaporodnak azok a gyülekezetek, ahol helyben nem tudják megoldani az építési-, adó-, könyvelési-, pályázási stb. ügyek valamelyikének vagy mindegyikének intézését, vagy pedig csak a lelkész aktív közreműködésével mennek ezek a dolgok, ami viszont a lelki munkarovására megy.

Figyelj: söpörj a magad háza táján!

Jogos! A mi gyülekezetünkben sem való-

sul meg mindez maradéktalanul, pedig a lelkész nem gondolja magát polihisztornak, nem féltékeny, szívesen átengedi a terepet a gyülekezeti munka számos területén. A pénz az oka. A piszkos anyagiak. A gyülekezetben és a településünk iskoláiban van hetenként 20 hittanóra. Ez nem kis mértékben köti le a lelkészt. Sokkal több ideje jutna a lelki gondozásra, ha ennek legalább egy része alól felszabadulna. A hittanpénzből származó kiesést viszont egyelőre a gyülekezet még nem tudja pótolni. Magyarul: a mostani fizetésének megállapításakor – el nem ítéhető módon – belekalkuláltuk a hittanpénzt is. Felügyelő vagyok, tehát meg tudnám magyarázni, hogy mindez miért alakult így. Nem teszem, mert tudom, hogy Isten annyi csodán keresztül vezetett, annyi ajándékot adott, hogy ezek tükrében bizony ebben a lelkészi fizetés dologban hitetlenségem, hitetlenségünk (presbiterek is) felsejlik. Mi lesz, hogyha nem jövünk ki a bevételek adta keretből, mi

lesz, ha a tartalékaink (az a nem túl sok) is elfogynak? Bizony ez nem más, mint az Isten iránti bizodalomunk részleges hiánya. Ő, aki mindeddig hordozott és megsegített, nem fog a jövőben is? Izrael népét is „sasszárnyakon hordozta”.

Fotó: Petrikovics Edit

„De kérem, ez természetes! Az egyház szolgálata lélektől lélekig szól” – mondhatja az, aki a címre pillant. Ez így igaz: ebben nincs semmi új, mint ahogy a „*Hogyan tovább egyház?*” rovatban eddig megjelent írások egyike sem az újdonság erejével kívánt hatni. Sokkal inkább feleleveníteni azt, ami természetes, de mégis valamilyen okból csak ismeret marad, nem pedig megélt gyakorlat és életprogram.

Betonozás, tetőfedés, APEH jelentés, pályázatírás és társaik

Gyülekezetek történeteit hallva lelkészek visszaemlékezéseit olvasva, sokszor a templomépítő pap alakja jelenik meg, amikor egy-egy evangélikus lelkészre gondolunk. Vannak, akiknek megadatott, hogy életük során többször is építkezettek: új templomot, parókiát, gyülekezeti központot létesíthettek, vagy régiek felújításában vehettek részt. Hiszem, hogy Istentől kapták erre a megbízást. Hálával kell rájuk emlékeznünk.

Mára azonban valami nagyon megváltozott. Amíg régebben előbb volt gyülekezet, ami azután építkezésbe kezdett, addig manapság egyre több a reménybeli építkezés: hátha az új vagy megújult templom, gyülekezeti terem vonzani fogja az embereket. És ott vannak a meglévő épületek, valamit tenni kell velük, ha szükség van rájuk, ha nem. Hajdanában a lelkésznek minden olyan

Velünk is, de más gyülekezetekkel és egyházával is megteszi az, aki azt kérdezi: „*Kicsinyhitű, miért kételkedtél?*” (Mt 14,31) Abban pedig biztos vagyok, hogy a lélektől lélekig ható személyes lelkigondozás nem más, mint Urunk akaratának teljesítése. Ez pedig lelkésznek és nem lelkésznek egyaránt küldetése.

● GARÁDI PÉTER

A mit megértett Pál apostol és Luther Márton, azt megértette Károlyi Gáspár is, a gönci prédikátor, hogy Krisztus evangéliuma minden hívőnek szól, nemcsak az úgynevezett kiválasztottaknak. Hozzáférhetővé kell tenni, hogy mindenki saját nyelvén hallhassa és olvashassa.

Keresztszüleimtől kaptam, akik ezt az ígét írták bele: „Ha valaki szomjúhozik, jöjjön énhozzám, és igyék.” Csak később értettem meg, hogy a szomjúságnál alig van nagyobb kín és szenvedés. Századokon át volt miből meríteni, inni a szomjazó magyar lelkeknek. „Szomjas lelkek forráskútja, Hol pohárral

A BIBLIA ÉVE
2008

ben a kor színvonalán képzett teológusként ismét Magyarországon találjuk. Tudott latinul, görögül, héberül és alaposak

voltak bibliakritikai ismeretei is. Göncön lett prédikátor, és élete végéig gönci pap maradt.

A Református Egyház az 1560-as évek elején alakította ki Északkelet-Magyarországon az esperességeket. Károlyi a kassavölgyi esperesség seniora lett 1564 körül. Ekkoriban jelent meg első és egyetlen önálló munkája Török Mihály debreceni könyvnyomtató műhelyében *Két könyv* címen. Ebben a művében megtérésre, hitre, erkölcsös, tiszta életre intette az ország népet és a nép urait.

Háromszor nősült, és több gyermeke született. Első házasságáról semmit sem tudunk. Második felesége és gyermekei közül három az 1586-os pestisjárványnak esett áldozatul. Ebben az időben szerveződött meg a Biblia fordítóinak munkaközössége. Az emberfeletti munkát mindössze három év alatt végezte el. Még megláthatta az első, teljes, magyar nyelvű Bibliát, majd nem sokkal ezután 1591 decemberében meghalt. Valószínűleg Göncön van eltemetve.

A Vizsolyi Biblia

A magyar nemzet egyik legsiralmasabb korszakában, a mohácsi vész utáni nem-

Károlyi Gáspár és a Vizsolyi Biblia

Egyháztörténeti szemináriumi dolgozat 1981 (részletek)

Károlyi Gáspárról és a Vizsolyi Bibliáról lehetetlen a teljesség igényével írni. Jelentősége és hatása óriási, amit közel 400 év alatt tett a magyar keresztyénekre, tudósokra, művészekre, egész nyelvünkre és kultúránkra.

Először hatéves koromban került kezembe a Vizsolyi Biblia egy revideált kiadása.

Krisztus áll.” – írja Gárdonyi Géza *Írás a Bibliába* c. versében. Ez a „siker” titka, hogy a pohárral maga Krisztus áll: „Valaki pedig abból a vízből iszik, amelyet én adok neki, soha örökké meg nem szomjúhozik.” (Jn 4,14) Ezért élő, új és átfoghatatlan ma is.

Károlyi Gáspár

1529-1530 körül született Nagykárolyban, Szatmár vármegyében. Családi neve Radics (vagy Radicsith) volt, a kor szokása szerint szülővárosáról nevezte magát Károlyinak. A fennmaradt iratokon látható

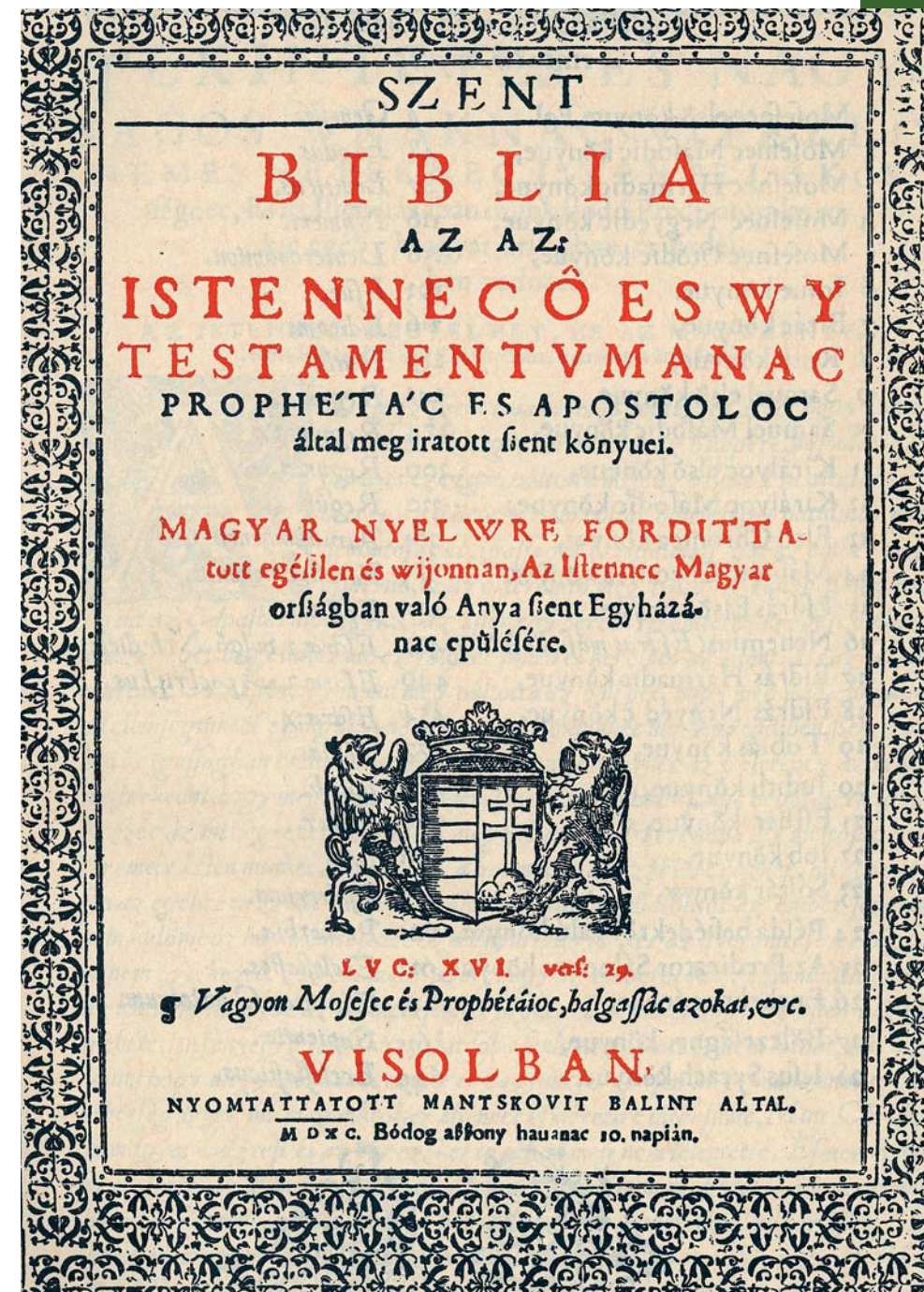
gyűrűs pecsét nemesi voltára vall. Gyermekek- és fiatalokoról szinte semmit nem tudunk. Az első írásos adatot a brassói iskola anyakönyve őrizte meg, miszerint 1549-ben beiratkozott Gasparus Károly néven. Később a wittenbergi egyetemre került. Tanult Strasburgban és Svájcban is. 1562-

zeti pusztulás idején kezdett terjedni hazánkban a reformáció, melynek egyik alapvető célja a bibliafordítás volt. 1590-ig csak részletfordítások jelentek meg. Evangélikus maradt a német és szlovák nyelvű lakosság többsége, nekik nem volt szükségük magyar nyelvű Bibliára. A katolikusoknak sem kellett, hiszen ők nem helyeselték a Biblia nép kezébe adását, csak később a kész Vizsolyi Biblia készítette a jezsuita Káldi Györgyöt, hogy 1625-ben lefordítsa a Vulgátát. Így a református egyházra maradt a Biblia lefordítása és kiadása.

A magyar Biblia kiadásának gondolata 1585 körül fogalmazódott meg, és öt év alatt meg is valósult. Károlyi hosszú ideig tanulmányozta a Bibliát nyelvi, tartalmilag is, mielőtt belefogott a fordításba. Az eredeti héber és görög szöveg mellett más fordításokra is támaszkodott. Tanulmányozta a Vulgátát, melyet élesen meg is kritizált. Figyelembe vette a már meglévő magyar nyelvű részfordításokat is, pl. Heltai Gáspár és Méliusz Péter munkáit. Károlyinak több munkatársa is volt: Huszti Imre gönci másodlelkész, Thuri Mátyás abaújszántói lelkész, Ceglédi János vizsolyi lelkész, Károlyi Miklós, az öccse és Pellei János, gönci iskolaigazgató, aki a wittenbergi egyetemen teológiát tanult.

A munkához 1586-ban fogtak hozzá, Rákóczi Zsigmond, egri főkapitány és Ecsedi Báthori István országbíró támogatásával. A nyomtatást Mantskovit (latinosított néven: Farinola) Bálint, lengyel származású könyvnyomtató végezte, akit ezért telepítettek Vizsolyba, a Rákóczi kúriába, nyomdájával együtt. A papírt szintén Lengyelországból hozták a Bibliához. A nyomtatás körül segédkezett az akkor tizenöt éves Szenci Molnár Albert, gönci gimnazista. Ő vitte a korrektúrákat a vizsolyi műhelybe.

A Vizsolyi Biblia első kiadása 7-8000

példányban jelent meg. A nyomtatás kb. másfél évig tartott, és 1590. augusztus 10-én, a fáradt Károlyi megláthatta a teljes magyar Biblia első összefűzött példányait. A fordító a magyar-erdélyországi főuraknak és nemeseknek, egyházaknak és prédikátoroknak ajánlotta az elkészült művet. Előszavában szerénységük miatt nem említi a támogatók nevét.

Az elkészült fordítás teljes címe: *Szent Biblia azaz: Istenek ó- és újtestamentumának*

próféták és apostolok által megíratott sient könyvei. Az előszóban így ír: „Szabad mindennek az Isten házába ajándékot vinni. Egyebek vigyenek aranyat, ezüstöt, drágaköveket. Én azt viszem, amit vihetek, tudniillik magyar nyelven az egész Bibliát, melyet eleitől fogva sokan igyekeztek offerálni, de véghöz nem vihették.”

Az 1940-ben kiadott Károlyi-émlékönyvben Erdős Károly egyetemi tanár írt

Károlyi Gáspár szobra Göncön

a kiadásokról, de még ő sem tudott teljes munkát végezni, bár megpróbált minden forrást felkutatni. „Ma sem tudja senki megmondani, hogy hányszor is jelent meg a Károlyi-féle Biblia teljes egészében, még kevésbé azt, hogy az újszövetségi részt hányszor nyomtatták ki” – írja. Kutatásai eredményeképpen létrejött mégis egy névsor, amelybe törzskönyvezette a Károlyi-fordítás egyes kiadásait. Megemlí-

évtizedekben ez a szám csak nőtt. Közel négyszáz évvel az első kiadás után, 1981-ben elkészült a Vizsolyi Biblia hasonmás kiadása az Európa Kiadó Magyar Helikon osztályának gondozásában, 28 000 példányban. A kötetablát a budapesti Egyetemi Könyvtár egyik Vizsolyi Biblia példányának eredeti kötése nyomán Szántó Tibor készítette. Az új kiadást 1981. április 15-én mutatták be Vi-

Klári néni, vizsolyi asszony így vallott a Károlyi Bibliáról: „Nekem szinte az életet jelenti.”

Szabó András irodalomtörténész ünnepi előadásában a Károlyi Biblia művelődéstörténeti jelentőségéről beszélt. Majd a vizsolyi református templomban a kiadó igazgatója átadta az új kiadás első példányát Juhász Dezső vizsolyi lelképásztornak. Az ünnepség Göncön folytatódott Károlyi Gáspár szobrának megkoszorúzásával. A hasonmás kiadáshoz írott tanulmányában Szabó András így ajánlotta a Bibliát az olvasóknak: „Azt, hogy a magyar nyelv minden viszontagság és ellenkező jóslat ellenére megmaradt, többek között a Vizsolyi Biblia ismert és névtelen alkotóinak, világra segítőinek köszönhetjük. A mű újra kiadása egyúttal tisztelgés az ő emlékükhöz.”

Az ünnepség után három héttel jártam Vizsolyban és Göncön. Beszélgettem Juhász Dezsővel a vizsolyi lelképásztornal. Elmondta, hogy a világ minden részéről folyamatosan jönnek az érdeklődők, látogatók. A község neve már az 1215-ös királyi oklevélben szerepelt Egyházviszoly néven. Szent István rendelete alapján tíz falunak kellett egy templomot építeni, ekkor épült a vizsolyi templom is. Veréb Lajosné, Klári néni, vizsolyi asszony így vallott a Károlyi Bibliáról: „Nekem szinte az életet jelenti. Hiszen itt született a Biblia Vizsolyban, mindennapi táplálkozása volt ez elődeinknek és nekünk is. Esténként gyakran összejöttünk Bibliát olvasni. Az új fordítás nem elégtérít úgy ki a lelkünket, mint a régi. Az jó, hogy kihagyták belőle a »valát«, de nekem a régi a tökéletes.” Károlyi Gáspár személye is elevenen él a köztudatban, a Vizsolyi Biblia pedig kiapadhatatlan erőforrás a hívő embernek. Aki nem szereti a Bibliát olvasni, az csak üresen létezik.

● SZEVERÉNYI JÁNOS

Szabó Lőrinc
ÁLARC MÖGÜL
(részlet)

Villám-agancsait a zivatar
büszkén hordozza előttem.
Ki van itt istenhez közelebb?
Ki tudja, ki tudja,
honnan jöttem, mire jöttem?

Az Úr visz, a szellem, a titok, a fény,
Ő ragyog előttem az éjben.
Tántorgó tornyokkal játszik a sors,
de tudom, valaki
mindent megtesz helyettem, értem.

Valaki tudja, hogy Ő vagyok én,
Ő veti sugarait rám;
az örök vágy új pillanata,
a kíváncsi mindenség maga
az én kis emberi szikráim.

Irányelvek

az evangélizáló és missziói munka időszakos súlypontjaihoz, 2008-2010.

„A zsinat az országos evangélizációs és missziói bizottság javaslata alapján, irányelvekben rögzíti az evangélizáló és missziói munka időszakos súlypontjait, és azt legalább 3 évenként felülvizsgálja.”
(A MEE törvényei)

A törvényi előírásnak eleget téve, fogadta el a februárban ülésező zsinat az alábbi nyolc pontban megfogalmazott célokat, elveket. Tudjuk, a szöveg önmagában mit sem ér, ha nem párosul gyakorlattal.

A zsinatnak nincs lehetősége arra, hogy a helyi missziói munkát előírja, de fontos jelzés ez arról, hogy egyházunk legfőbb testülete is fontosnak érzi, tudja a missziói munkát.

Kérjük a gyülekezeteket, lelkészeket és nem lelkészi munkatársakat, imádkozzanak Lélekért, vezetésért, hogy az evangélizáció és misszió ne csak szép szöveg maradjon.

Az Evangélikus Missziói Központ gondozásában, ez évben – tervek szerint – megjelenik egy tanulmány is egyházunk missziói stratégiájáról.

● Sz. J.

- A missziológia beépítése a lelkész-képzésbe, egybekötve gyakorlattal.**
- Lelkészevangélizáció támogatása, egyéni és családi lelkigondozás.**
- Missziói osztály szervezése** (vagy a Missziói Központ megerősítése). Munkaágak tudatosabb és hatékonyabb szervezése, összefogása, segítése.
- Gyülekezeti munkatársképzés** kiszélesítése, hatékonyabbá tétele. A meglévő képzések összehangolása. Cél egy országos akkreditált bibliaiskola.
- Erőtlen gyülekezetek tudatosabb felkarolása** megyei, kerületi és országos összefogással.
- Intézményeink, munkaágaink, egyesületeink** (oktatás, diakónia, média stb.) beoltása a misszió lelkületével.
- A határon túli magyarok közötti misszió erősítése, segítése.**
- Az államtól függetlenedő, önálló gyülekezeti gazdálkodás támogatása.**

MEGHALLGATHATÓK ORDASS LAJOS (1901–1978) IGEHIRDETÉSEI

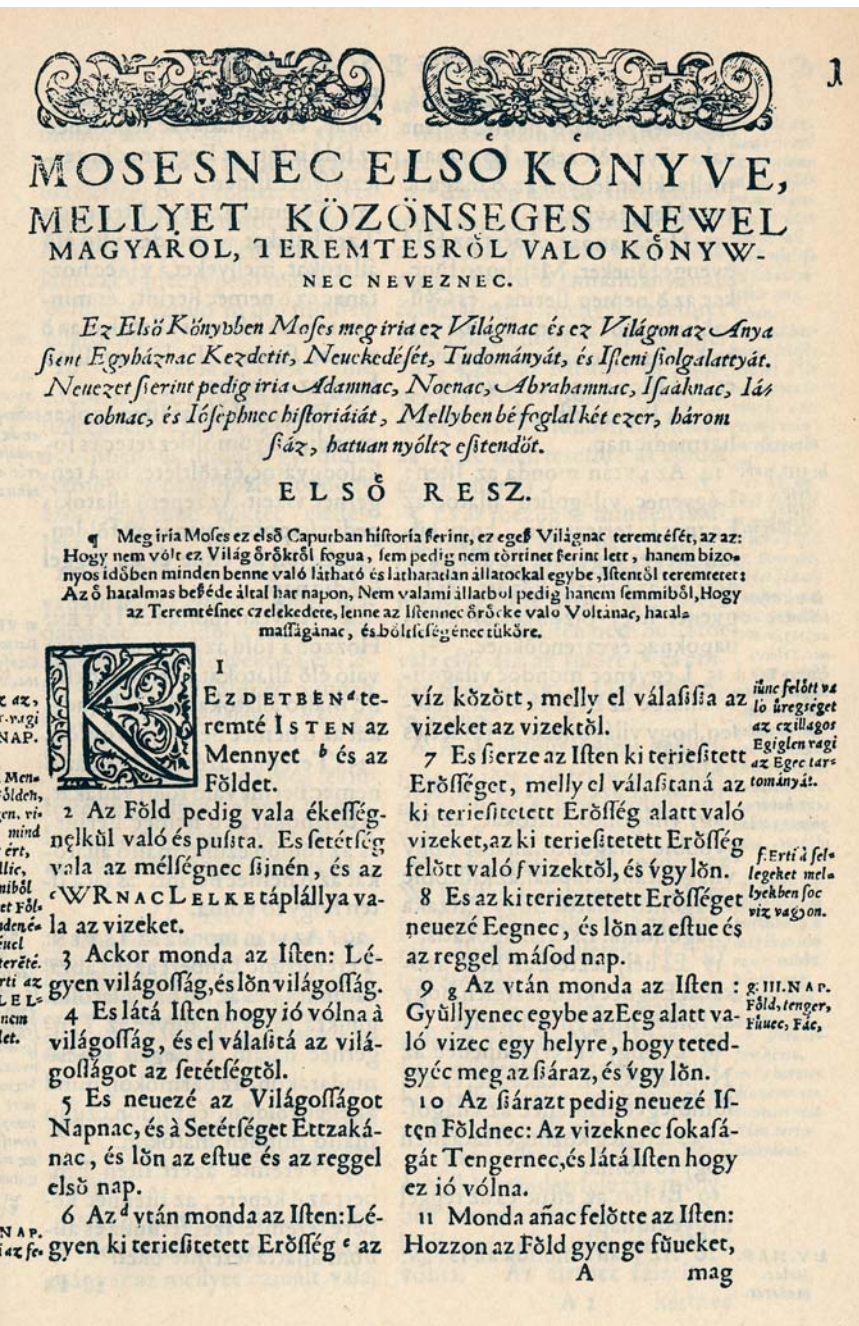

A mártírsorsú evangélikus püspök hangja hallható azokon az archív hangfelvételeken, amelyeknek a feldolgozása jelenleg folyamatban van.

Az Evangélikus Rádiómisszió gondozásában jelent meg 2007 decemberében az *Útravaló* c. CD, amely a püspök tíz áhítatát tartalmazza.

Letölthető továbbá a Missziói Központ honlapjáról (<http://misszio.lutheran.hu>) egy – a 23. zsolttár alapján tartott – igehirdetése (ld. „igehirdetések” menüpont) és egy – Michelfelderről szóló – előadása (ld. „tanulmányok”).

Újabb anyagok feltöltése a technikai minőség javítása után várható.

tette a vakok részére készített kiadásokat is. A törzskönyv adatai szerint 293 teljes és részbeni kiadást ért meg. Az azóta eltelt

zsoltyban ünnepség keretében, melyet az Európa Kiadó, az Irodalomtörténeti Társaság és a TIT rendezett.

Dr. Papp Lajos szívsebész, egyetemi tanár, az orvostudományok doktora. Kitüntetései: Prima Primissima-, Pro Cultura-, Magyar Örökség- és Széchenyi-díj.

1948. március 21-én született. A Pécsi Orvostudományi Egyetemen szerzett diplomát. Három orvosi szakvizsgája van. 1977-1991 között a SOTE Ér- és Szívsebészeti Klinikájának tanársegédje, ill. adjunktusa. Később a Haynal Imre Egészségtudományi Egyetem klinikaigazgatója és a Zala Megyei Kórházban osztályvezető főorvos. 1997-től a pécsi Szívcentrum igazgatója, a szívsebészeti tanszék vezetője, 1999-től pedig a szívgyógyászati klinika igazgatója.

A professzor három könyvet és közel kétszáz publikációt jegyez, a Magyar Kardiológiai Társaság alelnöke, az MTA közgyűlésének tagja. A nyolcvanas évek legelejétől számos külföldi tanulmányúton, továbbképzésen vett részt. Több nemzetközi és magyar szakmai szervezet tagja.

munkahelyem. Végül kalandosan, de 1967-ben – egy évvel és egy hónappal később, mint társaim – elkezdhettem az orvosegyetemem.

A családjában voltak tudós elődök?

Paraszti származású vagyok, Pécestől néhány kilométerre, Aranyosgadányban művelték, túrták a földet őseim – úgy ötszáz esztendeig. Eddig tudtuk visszafejteni a családfánkat. A testvéreimmel együtt első generációs értelmiségiek vagyunk: a biológus végzettségű László bátyám volt a család zsenije, aki a maga korának egyik legfiatalabb akadémikusa volt, Gábor öcsém szintén orvos lett – három szakvizsgával. Annak idején én – a nálam sokkal jobban tanuló – édesapámmal együtt érettségiztem.

Ennek az volt az oka, hogy ő elvégezte ugyan a technikumot, ám azt Horthy Miklós-technikumnak nevezték, s a végzettségét a kommunista rendszerben megvonták tőle.

Sokan megkérdezik: egy világhírű orvosprofesszor miért vállal közéleti szerepet?

A rendszerváltás után – 1991-ben – tele voltam illúziókkal. Annak idején kaptam egy gyönyörű megbízatást, a budapesti Haynal Imre Egyetem szív- és érsebészeti klinikájának igazgató-tanári állását nyertem el. Hitttem, hogy van rendszerváltás, de azonnal belebotlottam egy korrupciós gazemberségbe, amelyet lelepleztem – persze, utána eltávolítottak. Ugyan soha nem folytattam direkt politizálást, ám az az egyetem balliberális vezetőségű volt. Megpróbálták ebből is politikát csinálni, engem pedig az MDF és a kereszténydemokraták felé sodortatni. Nem volt közöm hozzájuk, mégis így lettem politikai szereplő. Közéleti szerepvállalásaim soha nem voltak politikai indíttatásúak: magyar értelmiségi vagyok, aki hisz – kérem nagybetűvel írjal – a Krisztusi Szeretetben, a Jóistenben. Megpróbálom az életemet a Tízparancsolatnak megfelelően vezetni, persze ez nem azt jelenti, hogy én nem hibázom, vagy nem követek el bűnt –, de ha a lelkiismeretem cseng, próbálok korrigálni.

Az első szívműtétre hogyan emlékszik?

Ugyanúgy, mint minden ember hasonló helyzetben: remegő térdekkel. Fantasztikus dolog egy szívet érinteni, megállítani, és mindig elmondhatatlan élmény egy szívet újra elindítani. Ezt még ma is csodának élem meg, és nagyon nagy alázattal viseltetek a szív iránt. Hisz hiába tanultam, nincs a fejemben minden tudás. Szükségem van a társaimra, az ő tu-

dásukra, akaratukra ahhoz, hogy egy-egy műtét sikerüljön. A gyógyítás csapatmunka. A munkánk azonban egyszerre félelmetesen izgalmas és fájdalmas, és mindegyik beavatkozás hihetetlen lelki terhet is jelent.

Néhány éve Irakban is járt. Mi motiválta akkor?

Van úgy, hogy az embernek bizonyos helyzetekben lelkiismeret-furdalása van. Mellettem elment korábban jó néhány háború, mégsem éreztem ezt a terhet. Az iraki háború idején azonban már közéleti szereplő voltam, és a szeretet fontosságát hirdettem. Tudtam, hogy amit állítanak a különböző mérges gázokról, nem igaz. Csak a pénzért, az olajért ölnek ártatlanokat, s a lelkiismeret-furdalásomtól nem tudtam szabadulni. Ami erőmből telt, azt úgy gondolom, megtettem. Megértettem az ottaniakat is, akik gyanúsak találtak, hogy egy szívsebész professzor egyedül, saját költségén kiutazik, és próbál segíteni nekik.

Honnan meríti az erőt?

Hiszem, hogy mindenki egyéni feladattal jön a világra. Kapunk egy talentumot, képességet, a dolgunk pedig az, hogy segítsünk embertársainkon: hol a katedrán, hol a műtőasztalnál, hol Irakban. Még a gyilkosnak is van lelkiismerete, még benne is van jószág. Én hiszem azt, hogy mindenkiből elő lehet ezt hívni. Segítség kell nyújtani ahhoz, hogy a lélek nemessége, a szívjószág felszínre kerüljön. Úgy gondolom, minden írásnál, beszédnél többet ér a tett, a példamutatás. Ha a munkatársaim számára szavaim nem harmonizálnának tetteimmel, nem állhatnék meg előttük. A betegekért munkálkodom, és

Fotó: Ditrich Éva

Kapunk egy talentumot, képességet, a dolgunk pedig az, hogy segítsünk embertársainkon.

mindig megpróbáltam komolyan venni az orvosi munkát. Nekem a magyar emberek fizették a tanulmányaimat, így tartozom nekik. És ki képviselje a betegek érdekeit, ha nem egy professzor? Mindegy, ki van hatalmon. Ez marad az iránymutatásom a még hátralévő néhány évben... Minden napra van feladat, melyet maximálisan el kell látni, nem mérlegelhetünk, nem tartalékolhatjuk erőnket.

Tervek?

A tudományos világ hihetetlenül fejlődik. Ha egy fél lépéssel lemaradunk, holnapra már behozhatatlan lehet a hátrány. A pécsi szívgyógyászati klinika ugyan hét-nyolc éves csak, és így fiatalnak tűnik, de ahhoz, hogy a mai kornak megfeleljen, jelentős műszeres fejlesztésre van szükség. Most azon dolgozunk, hogy klinikánk – az 1999-től hat évig tartó időszak után – ismét a világ élvonalába tartozhasson.

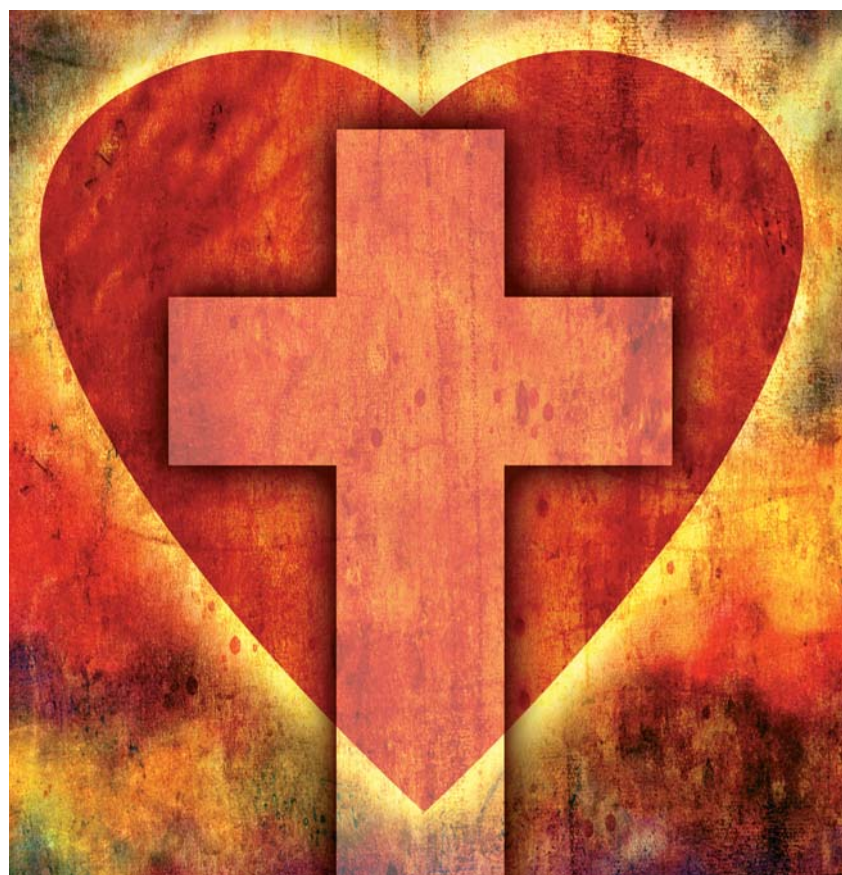
● B. M.

Az interjú a Pécsi Újság 2008. április 4-i számában jelent meg.

Aki hisz a Krisztusi Szeretetben

Miért választotta az orvosi pályát?

Nem én választottam, hanem a gyógyítás választott engem. Éppen ez volt a legnagyobb konfliktus az egyetemre való jelentkezésemkor. Sem nekem, sem bátyámnak nem kellett felvételeznie, hiszen mindketten az országos tanulmányi versenyen elért eredményünk alapján bekerültünk az egyetemre, ám egy felvételi elbeszélgetésre azért behívtak minket. Akkor azonban valami olyasmit mondhattam, ami nem tetszett, ezért Magyarország minden egyeteméről kitiltottak, és fizikai munkát javasoltak, hogy politikailag még fejlődjenek. Azért történt ez, mert amikor azt kérdezték, miért akarok orvos lenni, nem tudtam nekik megfelelő választ adni. Csak azt mondtam: szeretem az embereket. Így lettem földalatti csillás a pécsi uránbányában – ez volt az első

Ma már sokan nem tudják, hogy e furcsa név mögött a magyar evangélikusok egyik legnagyobb jótévedője rejtezik. A 40 évi szocializmusnak „becézett” kommunista diktatúra óriási szenvedéseket hozott a társadalom széles rétegeinek. Különösen sújtotta az egyházhoz kötődőket: lelkészeket, hívőket, akik kiálltak hitükért. Szünetekben látszólag egyedül maradtak, hiszen a vasfüggöny eltakarta szenvedéseiket a szabad nyugati világ szeme elől. E nagy és reménytelen sötétben mégis eljutott a szükségét szenvedőkhöz, üldözöttek-

Bruck Andor és neje, Mária Kegár

MÁRIA KEGÁR és a titkos segélyakció

hez az emberi segítség, a szolidaritás fénye.

E segítségnek a motorja, mindenese, de főleg a lelke volt Mária Kegár.

A Botta Istvánnétól ezúton is köszönettel kapott fényképekről törekeny, finom arcú asszony néz ránk, vidám komolysággal. Eredeti neve Földes Klára Mária volt, 1897-ben született, a Deák téren keresztelte Raffay Sándor. 1919-ben ment férjhez az ugyancsak zsidó származású Bruck Andorhoz, aki vezető üzletemberként dolgozott a Dunlop-cégnél (neve Angliában Andrew

„Legyen életetek mindenkor hálaadás és mindenkor szolgálat.”
(Mária Kegár levele Botta Istvánnénak, 1951 böjt)

Brooke lett). A Ménesi úton laktak, így ismerkedtek meg a kelenföldi lelkészekkel, Ordass Lajossal és Botta Ist-

vánnal. A II. világháború után angol kapcsolatuk és egyházi kötődésük miatt helyzetük fenyegető lett. 1948-ban veszélyes és drámai körülmények között sikerült eljutniuk Bécsbe, majd onnan Londonba. Egy évig Olaszországban éltek, de 1950-től végleg Angliában telepedtek le.

Az 1950-es évek elején, a legsötétebb Rákosi-korban az otthon maradtak, köztük az evangélikusok helyzete egyre nehezebb lett. Böröcz Enikő kutatásainak köszönhetően megismerhettük az eddig „titkos történelemként” számon tartott segélyakció egyházpolitikai hátterét. Az 1948-ban koncepciós perrel bebörtönzött Ordass Lajos püspököt két év múlva kiengették, de tisztaságát megfosztva, teljes elszigeteltség-

ben élt budai otthonában. A hozzá hasonlóan meghurcolt lelkészeket, egyháztagokat a rendszer által támogatott egyházi vezetők nem segítették.

Schulek Tibor evangélikus lelkész családjának is állandó segítője volt Mária Kegár. Ez a gyermektápszeres doboz is tudna mesélni...

E segítségnek a motorja, mindenese, de főleg a lelke volt Mária Kegár.

Ezért a nyugati evangélikusság próbálta nem hivatalos csatornákon megszervezni a nehéz és sokszor kockázatos segélyezést. Az ún. Pietro-akció névadója az akció hitelességét biztosító Ordass Lajos püspök fedőneveként használt Pietro elnevezés. Az akció részleteit a magyarországi szervező, Bóhm Dezső 1957-es beszámolójából ismerjük. Megemlíti, hogy az egyik budapesti vasútállomáson fegyveres őrök által terelt kitelepipített sokban emlékeztettek háború alatti deportálásokra. A segélyakció első említése Bruck Andor (Andrew Brooke) 1951. július 16-án Milánóból írt levele, melyben arról ír, hogy

a kitelepítések miatti szenvedéseken, a rászorultakon segíteni kellene.

Bruckék angliai otthona lett a Magyarországra irányuló nemzetközi evangélikus segélyakció központja. Az LVSZ és az amerikai evangélikusok támogatását a személyes igények szerint üldözésnek, nélkülözésnek kitett lelkészeknek és világiaknak juttatták el. Ruhát, cipőt, gyógyszert, tartós élelmiszert juttattak el évekig a rászorulókhöz, segítettek ezekben a nehéz években. A segélyakció legnagyobb forgalma idején 1800 emberről gondoskodtak. Így vált a levelezést, kapcsolattartást végző Mária Kegár (Bruck Andor felesége álnéven) sokak számára az

anyagiakon túl a lelki gondoskodást, segítséget és biztatást adó jelképpé.

Ordass Lajos második püspöksége idején – 1956-1958 között – a segélyeket hivatalos úton is célba tudták juttatni.

Majd a püspök újbóli eltávolítása után a segélyküldés újraindult, még a 60-as években is érkeztek Magyarországra az evangélikusokhoz személyre szóló csomagok. A csomagok gondos összeállítását, a pakolás nehéz munkáját évtizedekig végző Bruck-házaspár neve mégis titokban maradt, hiszen álnéven kellett munkájukat végezniük, senkitől nem vártak hálát, önzetlenül segítettek. Kegár Mária férje, Bruck Andor 1971-ben, ő maga pedig éppen negyedszázada, 1983-ban hunyt el. Kell, hogy ne csak a sok, támogatásban részesülő, hajdani üldözött, rászorult, hanem a magyar evangélikusság egésze is hálaival gondoljon ezen áldozatos lelkű asszonyra,

1

2

3

hogy ne menjen feledésbe az a sok jó és segítség, amit általa megtapasztaltak!

● CZENTHE MIKLÓS

1, 2 – Bruck Andorné férjével 1968-ban a csomagok közt
3 – Botta István és feleségének (bal szélén) látogatása Mária Kegárnál (középen) 1978-ban Kew Garden-ben

Rádiómissziós mozaik

„...a hit hallásból van, hallgasson minket!”

Minden Krisztustól függ

Györe Balázs interjúja

Fiatal, Nyíregyházán szolgáló lelkészeket szólított meg. ZSARNAI KRISZTIÁN gyülekezetben, ZSARNAINÉ URBÁN NÓRA pedig iskolában szolgál.

Lelkészházaspárként tudjátok-e segíteni egymás munkáját?

Az én körzetemben több iskola is megszűnt, ezért a diákokat átírányították az evangélikus általános iskolába. Felesémem, aki ott iskolalelkész, tudja azt, melyik gyermekekkel vannak esetleg problémák, és ki az, akire jobban oda kell figyelni. Az információkat megosztjuk egymással, így jobban oda tudunk figyelni a fiatalokra és a családokra.

Hogyan nyithatunk a világ felé?

Itt Nyíregyházán például – már négyöt hónapja rendszeresen szervezünk keresztyén teaházat, amire elég nagy az érdeklődés. Azok, akik nem szeretnek diszkóba vagy kocsmába járni, de az erősen kötött egyházi helyzetekben sem érzik jól magukat, a teaházunkba szívesen eljárnak. Itt a program a következőkből áll: van keresztyén zenei vagy irodalmi est, lelkész által tartott áhítat és lehetőség kötetlen beszélgetésre. Így is lehet nyitni a világ felé. Az emberek többsége általában nem jön be a harangozáskor a templomba, ezért nekünk kell eléjük mennünk...

Szeretothonból indulva

Szeverényi János interjúja

RÉDLI ZOLTÁN egyházi szeretothonban nőtt fel. 26 éves kora óta önállóan él.

Hogyan gondolsz vissza az otthonban töltött évekre?

Nagyon sokat bántódtam, gyerekfejjel föl voltam háborodva, miért kell ott élnem. Mikor azonban egyre nagyobb lettem, azt értettem meg, hogy nekem intézetben a helyem – mármint, hogy az az otthonom. Nem véletlen, hogy azóta is rendszeresen visszajárok. Úgy megyek vissza, mintha hazamennék.

Vannak még ott barátaid?

Hogyne! Ma is szeretettel várnak. A nevelők már kicserélődtek, de az újak is szívesen fogadnak. Minden héten meglátogatom őket.

Természetesnek tartottad gyermekként, hogy szellemi fogyatékosokat is látsz?

Ők nekem testvéreim! Mi abban az otthonban szegényes körülmények között éltünk, és boldogok voltunk.

Mi a munkád?

Háromféle társasháznak is dolgozom. Az udvartakarítástól kezdve a kukakitolásig minden az én feladatomban. És tavasztól őszig kertfenntartással foglalkozom. Megmetszem a cserjéket, nyírom a fűvet, öntözöm a növényeket, telepítek, talajt cserélek – és ez örömmel tölt el...

Félórás magazinműsorunk hetente hallható különböző regionális rádióadókon szerte az országban. Álljon itt ízelítőül néhány részlet három beszélgetésből!

A férfiak

Hulej Enikő interjúja

KOHÁRY FERENC evangélikus lelkész, a férfimisszió vezetője. Erről a missziószolgálatról beszélgettünk.

Miben segít a férfimisszió a férfiaknak?

Egy fiatalembernek, aki apa nélkül nőtt fel, nagy szüksége lenne példaképre! Ha van a gyülekezetben olyan középkorú férfi, aki apja helyett apja lehet, akkor az nagy segítség. Vagy az idős egyedülálló férfi újból teljes értékű embernek érezheti magát, ha olykor meglátogatják, és általuk férfibarátokat kap.

A bibliai személyek közül ki példázza az Isten szerinti férfit?

Például Dániel, akit belöktek az orosz-lánok közé, mert nem volt hajlandó a bálványokhoz imádkozni. Ma ezt úgy mondanánk, hogy bár Dániel saját társadalmának formálója volt, mégsem hagyta magát lekenyerezni, s a karrierért nem mondott le Istenről. Azért említettem őt, mert korunk nagy problémája, hogy hiányzik azoknak a hívő férfiaknak a biznyságtétele, akik eredményesek, sikeresek. Márpedig az egyház nem a „looserek” közössége, ahol még abból is lehet valaki, aki egyébként nem viszi semmire...

A teljes beszélgetéseket letöltheti, valamint további érdekes interjúkat talál a Missziói Központ honlapján: <http://misszio.lutheran.hu>

H. E.

MEGJELENT!

A Missziói Központ legújabb kiadványai

Hanganyagok

MISSZIÓI PERCEK V-VI. (2007)

A Kossuth Rádió Evangélikus Félórájában elhangzó Missziói percek rövid jegyzetei és interjúi egyéni elcsendesedésben és a gyülekezeti alkalmakon egyaránt használhatók. Sorozatunkban az elmúlt három év teljes anyaga – külön-külön is – megvásárolható.

Ára: 1400 Ft (dupla CD); 700 Ft (két kazetta)

SZERETETEDRŐL ÉNEKLEK

Instrumentális zene az evangélikus énekeskönyv legismertebb énekeiből mai feldolgozásban.

Ára: 1400 Ft (CD); 1000 Ft (kazetta)

A HIT SZOLGÁLATÁBAN

„A hit hallásból van...” 3.

Csepregi Zsuzsanna és Csepregi Béla evangélikus lelkészek utolsó igehirdetése válik e kiadvány által újra hallhatóvá. A hanganyag az archív felvételek technikailag javított változata.

Ára: 1000 Ft (CD); 600 Ft (kazetta)

A kiadványok megrendelhetők az Evangélikus Missziói Központ címén: 1656 Budapest, Pf. 22.

Tel.: 06 1 400 3057

E-mail: evmis@lutheran.hu

További iratmissziós, evangelizációs és rádiós anyagainkról honlapunkon tájékozódhat: <http://misszio.lutheran.hu>

Könyv

SZŐKÉNÉ BAKAY BEATRIX: EVÉLET - LELKI SEGÉLY

A lelkipásztor válaszol ÉLŐ VÍZ füzetek 2.

Az Evangélikus Élet olvasói jól ismerik Szőkéné Bakay Beatrix írásait. Az „EvÉlet - Lelki segély” című rovatban jelentek meg 2004-2007. között, s mintegy száz-hetvenszer olvashatták népszerű, biblikus, „átimádkozott” válaszait.

Kiadványunk ezek közül harmincat tartalmaz. Ára: 300 Ft

Médiaszeminárium Cinkotán

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem médiaszemináriuma kihelyezett foglalkozást tartott április 17-én a cinkotai Evangélikus Rádiómisszió épületében. A hallgatók betekintést nyertek a misszió médiamunkájába és kipróbálták a stúdiómunkát is.

BOLDOG, AKI OLVASSA - KONFERENCIA A BIBLIA ÉVÉBEN

MISSZIÓI KONFERENCIA lesz a Missziói Központ szervezésében július 9-12. között a piliscsai Béthel Missziói Otthonban. A KONFERENCIA KÍNÁLATA: evangelizáció, bibliaköri beszélgetés, biznyságtételek, imaközösség, missziói munkaágak bemutatkozása, határon túli magyar testvérek beszámolója, előadóművészi est...

SZOLGÁLTATÉVŐK: Gáncs Péter püspök, Szűcs Teri író, Bakay Péter cigánymissziós referens, Orbán Attila evangélikus lelkész (Erdély, Dél-Afrika) Keveházi László egyháztörténész, Koháry Lackner Pál táborig püspök (dandártábornok), kárpátaljai testvérek, a Rádiómisszió munkatársai és mások.

Ez alkalommal is lehetőséget kínálunk gyermekes családok részvételére: a felnőtt programokkal párhuzamosan gyermek- és ifjúsági foglalkozásokat ajánlunk.

RÉSZVÉTELI DÍJ: 6000 Ft, tízéves kor alatt 3300 Ft

JELENTKEZÉSI HATÁRIDŐ: 2008. június 30.

JELENTKEZNI LEHET LEVÉLBEN, TELEFONON VAGY E-MAILBEN A MISSZIÓI KÖZPONT CÍMÉN:

Evangélikus Missziói Központ

1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38-40.

tel.: 06 1 400 3057; e-mail: evmis@lutheran.hu

A BIBLIA AZ ÉLET KÖNYVE

Pályázati felhívás a Biblia évében

A Magyarországi Evangélikus Egyház Evangelizációs és Missziói Bizottsága karöltve az Evangélikus Missziói Központtal fotó- és verspályázatot hirdet „A Biblia az élet könyve” címmel.

A fényképeket digitális formátumban az evmis@lutheran.hu címre kérjük beküldeni * .jpg formátumban, A/4-es nagyításra alkalmas felbontásban. A nem digitális alapú munkákat digitális másolat formában várjuk a zsűrizésre.

A verseket az Evangélikus Missziói Központ címére lehet küldeni: 1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38-40.

Az első három helyezett 80, 50 és 30 ezer Ft díjban részesül.

A pályaművekhez, kérjük, csatolja az alkotó nevét, születési dátumát és elérhetőségi adatait.

A pályázat kiírója fenntartja magának a jogot, hogy a beérkező alkotásokat egy esetleg kiadandó naptárban, valamint a *Híd* magazinban a szerzői jogok tiszteletben tartásával (az alkotó nevének feltüntetésével), honorárium nélkül használhassa.

Beküldési határidő:
2008. augusztus 30.

Többeket meghívtak a Biblia éve. A soproni gyülekezetben például **családi bibliaversenyt** rendeznek, ahová három generációt felölelő, 5-7 fős családi csoportok jelentkezhetnek. Előre kiadott tematika alapján készülnek fel a vidám vetélkedőre. Közben pedig nemcsak ismereteik bővülnek, hanem a közösség is épül, bevonódnak a gyülekezeti életbe a kevésbé aktív családtagok is. A büki gyülekezet **A Bibliáról egész nap**

hogyan meglátogatják a gyülekezet más alkalmait is. Sok városban, faluban összefognak a felekezetek, és közösen rendeznek falunapot. Például a telekgerendási kicsi, missziós evangélikus gyülekezet, de összefogva a többi felekezettel és társadalmi szervezettel az egész települést megmozgató **több napos missziós programot** terveznek. A programok között mindenki talál olyat, ami őt érdekli. Lesz akadályverseny, zenés

A missziói pályázat olyan rendezvények és kiadványok támogatására igényelhető, melyeknek kifejezett célja az egyházon kívül, ill. a gyülekezet peremén lévők megszólítása, evangelizálása. Idén száz pályázat érkezett, sok kreatív ötlettel. Ezekből szeretnénk néhányat megosztani az olvasókkal.

mára szervezett **barkácskör**, amely barátságos szabadidős program az inaktív tagok megmozdítására és a kívülállók bevonására.

A szakonyi gyülekezet három napos kihelyezett szemináriumot szervez az imádkozásról. A bibliai alapvetés után az imádság különböző módjairól hallhatnak a résztvevők, majd átélhetik az egyéni és a közösségi imádkozás áldásait.

A kelenföldi gyülekezet a templomszentelés 80. évfordulójára különleges kiadványt készít **Kelenföldi ízek** címen, melyben gyülekezeti történetek mellett recepteket is találnak az olvasók.

Szép hagyomány a hódmezővásárhelyiek hálaadó napja. Kirándulás, szabadtéri istentisztelet és úrvacsora után közösen ebédelnek. Együtt töltik a délutánt bibliai történetek játékos feldolgozásával, végül tábortűzzel zárják a napot. Fontos program még a Győr-Mosoni és a Fejér-Komáromi Egyházmegye közös szervezésében már ötödik éve megvalósuló **házas hétvége**, melynek gyümölcseiről is beszámoltak a pályázók.

Isten áldását kívánjuk a megvalósuló programokra minden szervezőnek és munkatársnak, aki a missziós parancsot komolyan véve ki tud lépni a megszokott keretből a kint lévőkért (és a bent lévőkért is)!

• A. L.

A 2008. évi missziói pályázatról

című program keretében igyekszik kívánatosá tenni a rendszeres bibliaolvasást. Bakonytamásiban is szükségét érzik, hogy ne csak a templom legyen szépen felújított, hanem a Szentírás mélyebb ismerete

program, Balczó András biznyságtétele, Húvösvölgyi Ildikó Reményik estje stb., és senki sem fog úgy hazamenni, hogy nem hal-

hozza egymáshoz közelebb a gyülekezet tagjait, és így épüljenek lelki házzá.

Pályázatunk segítette a Teleki Családi Napok 2008 megrendezését. (Telekgerendás 2008. április 18-20.)

Igazi jó missziói alkalom a sokak számára már ismert **Alpha kurzus** és a hasonló **Életműhely program**, amely nagyszerű lehetőség a keresztyénség iránt érdeklődők, kívülállók bevonására. Tíz estét töltenek együtt előadást hallgatva hitünk alapvető kérdéseiről, majd közös vacsora mellett beszélgetnek a hallottakról. A pesterzsébeti gyülekezetben rendszeres missziói program a főleg fiatalok számára rendezett **ifiCafé**, ahová nem keresztyén barátait is meghívhatják a gyülekezet tagjai. Egy vendégzenekar vagy színtársulat műsora után kávé és tea mellett éjszakába nyúló beszélgetés és ismerkedés során többen döntenek úgy,

lotta az evangéliumot. Hasonló a ceglédi **ökumenikus családi nap**, melynek célja (többek között), hogy a városban élő keresztyén családok közelebb kerüljenek egymáshoz. Egyedi ötlet Domonyban a felnőttek szá-

Evangéliumot Minden Otthonba!

EMO ALAPÍTVÁNY

- 16 év
- 660 000 otthon
- 5 000 visszajelzés
- 9500 ingyenes küldemény
- 3 200 Újszövetség

A Jézusról szóló hírt visszük – papíron, szóban, szívben:

- annak a fiatalasszonynak, aki nem találkozott még az evangéliummal...
- azoknak, akik azt hiszik, hogy attól lesz jobb, ha a régi televíziót lecserélik „plazmatévére”...
- azoknak a fiataloknak, akik a plázák művilágában élnek...
- annak a férfinak, aki nemrég szabadult a börtönből, s próbál „új életet” kezdeni...
- azoknak, akik inkább nem gondolnak a holnapra...
- azoknak az idős embereknek, akik rádöbbennek: ennyi (volt) az élet?...
- annak a házaspárnak, akik fiukat szeretnék kiragadni az alkohol rabságából...
- annak az asszonynak, aki azt mondta: „Hamarabb segítsek egy kutyanak, mint egy embernek...”
- annak a férfinak, aki a beszélgetés során ébredt rá, hogy kérdéseire a Bibliában talál választ...

Személyesen visszük szórólapjainkat – már ahol hagyják. Személyesen akkor is, ha ez elől egyre többen zárkóznak el már falun is, nemcsak a nagyvárosok lakótelepein. Személyesen, hiszen üzenetünk nem csupán „holt betű”, hanem élet. A biznyságtétel erősíti az írott szó üzenetét.

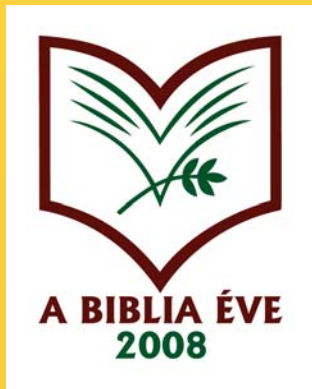
Kik vagyunk? A legtöbben valamelyik történelmi egyház szolgáló tagjai. A közös Úr, a közös hit és a közös feladat hoz bennünket össze ebben a munkában. 2008 a hazai egyházakban a Biblia Éve. Bár adhatnánk mi is minél több kézbe Isten hiteles üzenetét!

Sokan nem reagálnak a megkeresésre, de mindig vannak, akik visszaküldik a válaszszelvényeket és további ingyenes olvasnivalót kérnek: Újtestamentumot, bibliaolvasót, bibliatanulmányt, könyvet. Vannak, akik szívesen beszél-

getnek. Vannak, akik elindulnak valamelyik helyi közösség felé. S Istennek hála, vannak olyanok is, akiknek az élet szolgálata által változott meg.

• SZTANÓ PÉTER

Ajándékozz egy Bibliát 2008-ban!

www.bibliaeve.hu • info@bibliatarsulat.hu

A Könyvek Könyve

Csorba István

Csorba István

Vers:

1. Ve-gyed kéz - be min - den na - pon, e - rőt a - dó szent ol - ta - lom!
 2. For-gasd gyak-ran i - rányt mu - tat, ho-gyan for-mál - jad sor - so - dat!
 3. Ad - jad to - vább ü - ze - ne - tét, e - rő - sít - ve má - sok hi - tét!
 4. Ön - zet - len test - vér sze - re - tet, tölt - se be az é - le - te - det!

Refrén:

Ol - vas - sad a Bib - li - át! Bő - ál - dá - sa száll re - át!
 A - pos - to - lok szent sza - va út - ba i - ga - zít.
 Is - ten - nek i - gaz - sá - gát meg - ír - ták a pró - fé - ták,
 Táp - lál - jad ma - gad - ba: hin - ni meg - ta - nít!

REJTVÉNY

Az újság tartalmához kapcsolódóan egy ige jutott eszembe, amelyben Jézus arról szól, hogy ő a szőlőtő és a tanítványok a szőlővesszők. Ennek a szakasznak a kulcsgondolata a Jézus Krisztusban való megmaradás. Kérdés: **HOL TALÁLHATÓ MEG EZ A MONDAT A BIBLIÁBAN, ÉS HOGYAN HANGZIK PONTOSAN AZ IDÉZET?**

Az alábbi képen a szőlősgazda a szőlőjét nézegeti. Figyeli, megvizsgálja az érett szőlőszemeket. A két kép azonban nem egyforma. **NÉZZÜK MEG ŐKET ALAPOSAN, ÉS FEDEZZÜK FEL A TÍZ KÜLÖNBESÉGET! MELYEK EZEK?**

A megfejtéseket a következő címre várjuk: Evangélikus Missziói Központ, 1656 Budapest, Pf. 22. A helyes megfejtőknek jutalmat küldünk.

• Balog Eszter

A 2008. ÉV IGÉJE

„Én élek, és ti is élni fogtok!”
(Jn 14,19)

A MISSZIÓI IRODA, A MISSZIÓI KÖZPONT ÉS A RÁDIÓMISSZIÓ HÍREI

Események, szolgálatok

MÁRCIUS

- Egyéni csendesség és közösségi ünneplés – előadás a Johannita Lovagrend böjti csendesnapján Leányváron
- Ártatlan vér – korunk vétkes áldozati kultusza – evangelizációs igehirdetés Pestszentlőrincen
- Az EKE és az EBBE vezetőinek megbeszélése
- Útitársak missziói bibliára
- Igihirdetés és előadás a Bibliáról sárszentlőrinci cigány vezetőképző napon
- EBBE alkalom (Híd magazin, Rádiómisszió)
- Igihirdetés Bakonycseryén és Súron
- Előadás a belmisszióról a piliscsabai munkatársképző tanfolyamon

ÁPRILIS

- A vidék lelke az egyház – konferencia a Parlamentben
- Megbeszélés a református egyház rádiós munkatársaival Cinkotán
- A Szélróza találkozó munkatársi hétvégéjén Kőszegen igehirdetés
- Férfi csendesnap Budapesten
- EBBE alkalom (Lelkipásztor, Duna TV vallási műsorai)
- Az Úr harcol értetek – evangelizáció Nagyszőlősen és Fancsikán; Imádkozhatsz – előadás ifjúsági csendesnapon Nagydobronyban – 1500 résztvevő (Ukrajna – Kárpátalja)
- Mit jelent férfinak lenni? – fiúkör Csepelen
- Országos missziói konzultáció Piliscsabán
- A Hittudományi Egyetem kihelyezett médiasemináriuma Cinkotán
- Jézus az élet kenyere – missziói hétvége Telekgerendáson
- Maradj életben! – evangelizáció Pápán
- A Biblia az élet könyve – előadás a rozsnói Csemadokban
- Hittételek és a valóság – ökumenikus bibliára Rozsnóyn

ELŐZETES

- Férfikonferencia – június 20–22. Piliscsaba
- Külmissziói konferencia – július 6–9. Piliscsaba
- Missziós konferencia – július 9–12. Piliscsaba
- Cigánykonferencia, Nyírtelek – augusztus 20–24.
- Országos Evangelizáció – október 11. Bp. – Deák tér

Országos Missziói Konzultáció

Április 16–17-én országos missziói konzultációt tartottak Piliscsabán a Missziói Bizottság és az Evangélikus Missziói Központ rendezésében. A mintegy negyven munkatárs két napon keresztül tanácskozott a belmisszió helyzetéről, lehetőségeiről. Az alkalom hasznos eleme volt, hogy a munkatársak (női, férfi, cigány, börtön, kórház, rádió, alkoholbeteg-mentő) megtartották éves munkamegbeszélésüket is. A képen a börtönmissziós csapat látható, amely első alkalommal találkozott ebben az összetételben.

• Fotó: Hulej Enikő

Kitekintés

● Gyűjtötte: Kis Ferenc Balázs

Egyre népszerűbb az első gospel zenecsatorna

A Gospel Music Channel (GMC) olyan zenei tévécsatorna Amerikában, amely sugározza a fekete gyülekezetek *gospel* énekeit, a kemény keresztyén rockot és rapet, a széles körben ismert keresztyén könnyűzenét és a latin *gospel*t. Népszerűsége egyre növekszik: míg a négy évvel ezelőtti induláskor csupán néhány ezer otthonban volt fogható, addig ma már 40 millió lakásban látható.

Minden este más-más zenei stílus uralja a képernyőt: péntekenként a *rock* és a *rap*, szerdánként a *soul gospel*. A *Hít és híresség* (Faith & Fame) és az *Élőben az első sorból* (Front Row Live) c. koncertközvetítés minden este jelentkezik. Szombat esténként pedig mindig egy vadonatúj koncertet közvetítenek.

A csatorna tudatosan nem kötődik egyik felekezethez sem, de a közönség elérése érdekében kapcsolatban áll gyülekezetekkel, valamint ifjúsági vezetőkkel és lelkészekkel is, hogy programjai a hitoktatásban is használhatók lehessenek...

A teljes cikk angol nyelven:

http://www.denverpost.com/entertainment_old/ci_8993676

<http://www.gospelmusicchannel.com/>

Amikor a muszlimok megkeresztelkednek

Ziya Merel

Ziya Törökországban született és nevelkedett, de miután egy angol egyetemre került, megkeresztelkedett. Tudta, hogy nem lesz könnyű majd beszámolnia erről a szüleinek. Az események azonban váratlan fordulatot vettek. Törökországba való hazalátogatása előtt pár napot egy keresztyén táborban töltött, ahol lefilmezték, amint éppen spagettit evett, s ez a felvétel bekerült a hírekbe. Ziya megtéréséről a családja először a török tévéhíradóból értesült, ahol „gonosz misszionáriusként” beszéltek róla, aki a török gyermekek „agymosására” készül. A szülei ekkor kitagadták, és ismerőseiknek azóta is azt mondják, hogy fiuk egy balesetben hunyt el.

A teljes cikk angol nyelven:

http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/magazine/7355515.stm

Shiraz Maher

„Megdöbentem, amikor megtudtam, hogy a Korán nem tartalmaz semmilyen előírást a hitüket elhagyók büntetéséről, és hogy a halálbüntetés hívei a Korán helyett két *hadit*ra hivatkoznak. A *haditok* olyan írásos hagyományok, illetve prófétai mondások, amelyek a Koránnal együtt képezik az iszlám törvények alapját.

A *haditok* nyelvileg nem egyértelműek, ezért szabadon értelmezhetők. Neves tudósok állítják, hogy ezekben a halálbüntetésről nem hitelhagyás, hanem árulás esetén van szó, bár hozzátesszük, hogy a büntetés ebben az esetben is mérlegelés kérdése...”

Családbarát szervezetek lobbija a pornográfiamentes szobákért

Az amerikai hotelóriás, a Marriott International egyes szobáiban a vendégek akár pornófilmet is nézhetnek. Ilyen szolgáltatások megengedhetetlenek egy olyan hotelben, amely azzal hirdeti magát, hogy „támogatja a gyermekeket és a családokat” - vallja az Amerikai Családszövetség (American Family Association, AFA). E családbarát szervezet azt kérte a vállalat elnök-vezérigazgatójától, hogy szállodáiban ne legyen elérhető ez a 18 éven felülieknek szánt szórakozási lehetőség. E kezdeményezés eredménye, hogy tárgyalások kezdődtek a Marriott vezetői és az AFA képviselői között...

A teljes cikk angol nyelven: http://www.nytimes.com/2008/04/22/world/middleeast/22aramaic.html?_r=1&ref=world&oref=slogin

Híd

evangélikus magazin

az Evangélikus Missziói Központ kiadványa

- az örök evangélium mai nyelven
- életünk kérdései – biblikus válaszok
- a Híd magazin a missziói szolgálat fóruma

evangélium tanúságtétel
lelkigondozás
gyülekezetépítés
beszámolók
interjúk
riportok
belmissziói segédanyagok:
ének, vers, rejtvény, tanulmány,
könyvajánló...

Megjelenik negyedévente.
Megrendelhető év közben is.
Előfizetése egy évre 1200 Ft, egy szám ára 300 Ft.
Korábbi lapszámok korlátozott számban kaphatók.
Egy lapszámból alkalmilag több példányt is (minimum 5 db-ot) meg lehet rendelni. Ilyen esetben egy szám ára csak 150 Ft.

Evangélikus Missziói Központ – Híd magazin
1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38-40.
06 1 400 3057
emvis@lutheran.hu
<http://misszio.lutheran.hu>
Számlaszám: 11716008-20157087

SZÉLRÓZSA

7. ORSZÁGOS EVANGÉLIKUS IFJÚSÁGI TALÁLKOZÓ
2008. JÚLIUS 16-20. • KŐSZEĞ

cserekészlet kézművesség
lehetőségek piaca
áhitatok
színhátszáz
filmklub
peremsátor
nikodémusok órája
HÉ-kavéház
sport
Tamás mise
gyermekprogramok

HERESSÜH AMI HÖZÖS BENNÜNK...

- a határtalan biztonsága
- elcsendesedés, beszélgetés, ünnep, játék, buli, lendület
- másként... mint a templomban
- másként... mint az utcán
- másként... mint az iskolában
- másként... mint otthon

HOL A HATÁR?

Te vagy a föld határainak reménye, s reménysége a távoli partoknak.
Zsolt 65,6

A ZAJ ÉS A CSEND HATÁRÁN...

- Roy & Ádám
- Bognár Szilvia, Herczku Ágnes, Szalóki Ági
- Mitsoura
- Sebő együttes
- Izsóp
- Téha
- Mentés másként
- Nagy János Quintett
- Victoria kamarakórus
- M.Is.H.A.
- Pécsi Gospel Hórus
- Megacsend
- Felsővezeték
- Ferenczi György
- Églégő Gospel Hórus

GONDOLKODÓK A HATÁRON...

- Gosbert Byamungu
- Giró-Szász András
- Török Gábor
- Pröhle Gergely
- Heller Ágnes
- Győrfi Mihály
- Varró Dámel
- Harafiáth Orsolya
- Schneller István
- Lengyel Anna

www.szelrozsatalalkozo.hu

HÍD EVANGÉLIKUS MAGAZIN, az Evangélikus Missziói Központ kiadványa. Az Evangélikus Élet előfizetői részére a magazin ingyenes. Adományokat elfogadunk. Lapszámunk megjelenését a Sanansaattajat (Finnország), a Norea Radio Norway (Norvégia) és a Magyarországi Evangélikus Egyház Missziói Bizottsága támogatta.